

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmasú hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A Bácsme gyéért.

Nem szokásunk frázisteli, reklámi zü előfizetési felhívásokkal, a közönséget lapunk köré toborozni. Valahányszor az előfizetési idő közeledik, mindannyiszor csupán két sorban hívjuk föl erre előfizetőink figyelmét. Azt tartjuk ugyanis, hogy a jó lapnak semmi szüksége hangzatos szólamokra, elko ptatott fortélyokra; utat tör az a közvéleményben a maga erkölcsi, szellemi és hazafias erejével. Hogy ez így van, bizonyítja az a tény — és erre talán szerénytelenség nélkül hivatkozhatunk —, hogy a »Bácsme gyé« fennállásának első pillanatától egészen a mai napig folyton terjedt és növekedett, olyannyira, hogy már évek óta a megyebeli sajtónak vezérorgánuma. Pedig ellenséges oldalról nem egyszer akarták a hatalmi tulkapások és egyéb káros eszközök mérgezett nyilaival tönkretenni.

Ezuttal is mellőzzük a hírlapok nagy részéről szokásos reklámszerű »felhívás«-t. A »Bácsme gyé«-nek — azt hisszük — erre szüksége nincs. Zsurnálisztikai földadatát becsületesen teljesítette, s így bátran nyugodt lélekkel kérheti olvasóközönségének további támogatását, mely függetlenségének egyedüli biztosítója, fennállásának szilárd alapja.

Teljes tisztelettel

A „BÁCSMEGYE“

szerkesztősége és kiadóhivatala nevében:

LATINOVITS PÁL
nyug. főispán, lapvezér.

PETŐ LAJOS
felelős szerkesztő.

*

Az előfizetési díjak csakis

„BÁCSMEGYE“ kiadóhivatala
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 2. SZÁM
cimre küldendő k.

Karácsony.

Megjelent a hírnök Judeának pusztájában, prédikálván a Messiást váró seregeknek: készítetek az Urnak utat és egyengetétek meg az Ő ösvényeit!

Meghirdetett a sötétségben tévelygőknek: Térjete k meg, mert elközelített a menyeknek országa!

Mint ma a kicsinyek milliói örvendeznek, midőn az örökzöld fenyőn a gyertyák kigyulnak, valamint ők is várakozásteljesen tekintenek a szép karácsony elé: úgy várták a jámborok és istenfélők milliói a szabadító Messias eljöttét.

S im Bethlehenben elhangzott a menyei szózat: Ma született néktek a Megváltó! Az angyalok boldogságot hirdető szavába belevegyült a menyei seregek örömet hirdető dala, tudtul adva az égi király eljöttét.

Boldogság, öröm és hála nagy ünnepe, szent karácsony légy üdvözölve!

Kívül télvi har sivit, szívünkben tavasz virul; a karácsonyfa ágairól édes remény mosolyog felénk; angyalokkal zeng vigan énekünk, Szívünk repes, szemünk csillog a boldogságtól; földre költözött mennyből a szeretet s mindvégig az emberek között lakik.

Eljöttél, szent Jézusunk, mindazok öröme és vigasztalására, kik szomjuhozzák az örök üdvösséget, a maradandó jutalmat az örök életben.

Földi életünk sötét, megmagyarázhatlan utain Te világítasz az örök igazság fényével, mely immár leküzdötte a poklok sötétségét; megtörted, óh Jézusunk, földi rabságunk bilincseit.

Mily boldogító a szózat: E földön békesség és az emberiekhez jóakarát!

Harmatoznak az egek: áldást, békét és szabadulást hirdetnek sötét csillagunkra; ismét eljött hozzánk nyomorult földünk menyei vendége. Öröm, béke és jóakarát vonul ma sziveinkbe: megszületett a soha meg nem szűnő reményünk, hogy mind egyik óra közelebb visz a Megváltó által előre megmutatott boldogsághoz.

Fennen hirdetjük ez örömnapon Megváltónk nagy érdemeit, mert megtanított bennünket egymás s mindenekfölött Istent szeretni.

Örvendezzünk a hívek seregével; örvendezzünk zsoltári zengéssel s ajánljuk szívünket örömmel a nagy királynak, ki őrzi a királyokat, őrzi a világot!

Hála neked, Istenünk, ki megszabadítottad az emberiséget az ördög és bűn hatalmaskodásától! Hála neked, Istennek, hogy feltámasztottad hitünket, mely a kétség tengerén már-már elhagyott.

E hála meleg könnyeivel öntözzük örömnünk örökzöld fáját, hogy el ne hervadjon soha! Hozsánna neked, Jézusunk, ki nekünk ily örömet szerezte!

Az öröm- és hálaérzeten kívül ama szent fogadás töltse be szívünket, hogy égi

Báli levél.

A bálba a ragyogó bálba írom,
Anyuskám édes, ezt a levelet.
S amíg a többi keringőzve táncol,
Én elsírom a bánatom neked.

Nevezz dörének, balga álmodónak,
Ki fényben is csak árnyakat talál;
Csak ne nevsz, mert érzékeny szívemnek
A gonykacajnál még jobb a halál.

Minek tagadjam, nagy vigan, bolondul
Táncoltam én is a többi között.
De im egyszerre egy sápadt kis arcot
Láttam belesni a függöny mögött.

Meghuzódva egy kolduslányka állt ott,
A bált hogy lássa, belopta magát.
Remegve, félve, szinte elalélve
Bámulta a vig emberek raját.

Szeme sováran, égőn, vágyakozva
Vidám arcomat úgy kapcsolta át,
Hogy onnan szinte lázasan felitta
A gondtalanság boldog sugarát.

A fényes bálba, a ragyogó bálba
Sötét but érzek vidámság helyett;
S amíg a többi keringőzve táncol,
Fájó szívvel írom e levelet!

F. Galambos Margit.

Anathologia.

— Eredeti tárca. —

Írta: M. Radich Jolán.

A természet egyik legszebb alkotásának »virág« nevet adott az ember s mindazt, mi szép, bájos, kedves, ehhez hasonlítja. A szép nő virág neki. A gyermekkor: virágkor. — »Tudod mi a jóság« — írja Petőfi egy költeményében — a lélek virága. — A szép és legszebb gondolatok pedig a képzelet virágai. Ezeknek összegét az alkotásoknak gyűjteményét Anathológiának (Virággyűjtés) mondja a görög. Az én virággyűjtésem is a gondolatok legszebbjét foglalta itt össze.

Molnárné Radich Jolán.

*

(Eötvös »Karthausi«-ából)

Ha a nyár elmúlik, a rózsza elveszti virágait s ki sir utána? — Ő virágzott. S ha a nap ragyogva feljő a láthatáron, ki könyezik, ha egyenkint látja eltűnni a csillagokat? — Ők ragyogtak. S ha a madár őszkor boldogabb éghajlat felé költözik, ki sóhajtóznék utána? — Ő fészket rakott, ő fölnevelte kisdedeit s ő énekelt; s ez vala végzetök. S ti miért álljátok hát körül annyi bánattal e ravalt barátim? Mit könyeztek?

Ki itt fekszik, betölté végzetét, betölté, mint a rózsza, mely dusan virágzott, mint a csillag, mely tisztán sugárzott, mint a madár, mely édes dallal lebegte körül kisdedeit. Asszony vala, szeretet s szeretni az asszony végzete, ez magas hivatása e földön.

*

Egy anya! oh ki nem érzi egész értelmét e szónak, kinek nem szökik köny szemébe, ha arra gondol, ki élete első pillanatától őt szeretni meg nem szűnt, ki gyermekörömeinek mindig tudta mosolygani, ki mindig könyet talált, ha kedvese szenvedett! Kinek szívét nem tölti vágy, ha boldog gyermekkorára gondol vissza, hol az egész életből csak anyját ismeré s oly szépnek képzelé a világot, mert nem tudta még, hogy szeretni e földön csak anyák tudnak.

*

(Jókai »Lélekidomár«-jából.)

Minden embernek a szívében van egy talány, férfiban, nőben egyaránt. Száz közül egy az, aki a megoldott talányban a saját titkára talált rá.

*

(Harold Mac Grath: »A szerelem bolondja.«)

A pénz! Nem próbált téged is csábítani, kísértetbe hozni, ez az örvényes szigeten lakó szirén. Az önzés és kapzsiság szakadékos szirtjei tátongnak ott feléd? A pénz! Mi mindent nem nyújthat ez a szirén! Hatalmat, kényelmes életet, pompát, dicsőséget, majdhogy azt nem mondtam, szerelmet! De nem, a szerelem Isten adománya, a pénz emberi találmány: a kettő együtt minden jónak és minden gonosznak összességé az emberiség szívében.

*

(J. Blicher Clausen.)

A mi korunk nagyon gyakorlati egy kor s nincs benne hely az idealisták számára. Ha az ember a közönségtől megkérdezi, hogy mit tart ezekről az emberekről, rendesen az a felelet, hogy »nem egészen normálisak.« Némi tekintet-

királyunk, megváltó Jézusunk nyomdokain járjunk s ne rettegjünk őt követni a kereszt alá.

Midőn eljönnek a nyomoruság napjai; midőn közelednek a keserves kinok órái, erőnk hanyatlik: tőle veszünk erőt erőtlenségünkben, reá tekintünk inségünkben és fájalmunkban.

Midőn a halál harcol törekeny testünkkel; kedveseink körülállanak könnyező szemekkel: midőn sirunkat, mint a szélvészöntő révpartot látjuk feltűnni lelki szemelink előtt: tekintsünk a dicsőség nagy fejdelmére, ki halálba ment értünk, hogy mi élhessünk!

Merítsünk erőt és vigasztalást az Ó kinjaiból s ama szent meggyőződésből, hogy odafent egy jobb hazában vele zengjünk:

»Dicsőség menyben Istennek,
S legyen áldott szent irgalma,
Hogy immár semmi veszélynek
Nem illet minket ártalma.
Kedve felt bennünk Istennek,
Nagy volta van békességnek,
Meggzúnt már minden félelem.«

Pax.

Hirlapelőfizetési irodánkra

hívjuk föl olvasóink figyelmét

A „B á c s m e g y e“ kiadóhivatalánál (Budapest, Teréz-körút 2.) minden fővárosi, vidéki és külföldi újság megrendelhető.

Aki több lapot járát, az időben és portókiadásban sokat megtakaríthat, mert valamennyi lapjának előfizetési díját a „B á c s m e g y e“ utalványán küldheti be kiadóhivatalunknak, mely azt nyomban rendeltetési helyére juttatja.

Az előfizetők épp oly módon és oly időben kapják lapjaikat, mintha közvetlenül azoknál rendelnék meg.

ben igazuk is van. *Ami minden ízében gyakorlatias korunkban a határozott idealizmus egyik formája a tébolynek.*

(G. Rovetta.)

... Mert az ember husz éves korában szeretni köteles. Ekkor szép a szerelem... ekkor szerelem a szerelem, még ha meg is szenvedünk miatta, még ha bele is halunk... Mert ha vén korunkban szeretünk, — akkor ez már bűn. *Ha megvénültünk, nincs többé jogunk elveszteni a fejünket; vén korunkban bolondok és nevetségesek vagyunk.*

(Paul Bourget „Asszonyi szívje“-ből.)

És a két jó barát ismét elmerült az álmodozás csendjében... Mig a csillagok tovább ragyogtak, szikrázva, fényesen; a nyugodt, kék, homályos tenger pedig zsongott és a Dalilla (hajó) repült e tengeren, ez ég alatt, — mely kevésbé végtelen és kevésbé főséges, mint a viharok és megbékülések, a szenvedélyek és áldozatok, az ellenmondások és gyötrelmek középett az, amit örök lehetetlenség teljesen megismerni: — az asszonyi szív.

(Jókai „Hippona romjai“-ból.)

Milyen kevés kell boldog embernek arra, hogy szerelmes legyen, milyen kevés kell szerelmes embernek arra, hogy boldog legyen! *A boldogság mindenütt kikelti a szerelmet, mint a nap a virágot s a szerelem mindenütt rátalál a boldogságra.* A hajnal az ő számára fel rózsafátyolát, az ég az ő számára hozza fel napját, csillagait; a föld öneki termi virágait, az álmok legszebb képei őt látogatják, minden szép és ragyogóvá lesz, mihez ő hozzá ér.

... A szerelem mámor és a mámor rövid. A szerelem istenimádás s ki merné bevallani

Lovászy Márton

Magyarkanizsán.

— Saját tudósítónktól. —

Magyarkanizsa, 1909. dec. 19.

A magyarkanizsai választókerület képviselője, Lovászy Márton ma, vasárnap tartotta nálunk beszámolóját.

A képviselővel eljöttek Holló Lajos, Nagy Sándor, Baloghy Ernő, Gyelmis Gerő, Nagy György, Lovászy Andor orsz. képviselők és Fernbach Károly volt főispán, akiket nagy ünneppel fogadtak.

Dr. Király Sándor polgármester üdvözölte a polgárság nevében a vendégeket. Holló Lajos lelkes válaszában, melyben politikai hurokat pengetett, köszönte meg a szívélyes fogadtatást.

Délelőtt 10 órakor a színházi nagyteremben volt a népgyűlés, melyet Nagy Ádám János, a függetlenségi párt alelnöke nyitott meg. Szép, tartalmas szavakkal köszöntötte a politikusokat. Majd felolvasta Justh Gyulának és Batthyány Tivadar grófnak üdvözlő táviratait, melyeket lelkes éljenekkel fogadtak.

Ezután Lovászy Márton tartotta meg nagy tetszéssel fogadott beszámolóját. Körülbelül ezeket mondta:

A nagy nemzeti küzdelem a királyljal kötött paktummal ért véget. Ennek a paktumnak az volt a tartalma, hogy a különböző pártokból — akkor a függetlenségi párt még nem volt abszolút többségben — koalíciós kormány alakítottak, amelynek főcélja a választói reformnak megvalósítása az általános választói jog alapján, a katonai kérdés pedig kikapcsolatik. Ugy volt akkor tervezve, hogy két év alatt megalkotjuk a választói törvényt s azután újból megkérdézzük a nemzetet, hogyan kíván dönteni azon nagy kérdésekben, amelyekben konfliktus támadt a függetlenségi párt és a király között. Mi vártuk, egyre vártuk, hogy a kormány eleget tesz kötelezettségének és előterjeszti a választói törvényjavaslatot. Azonban elmúlt a két esztendő, elmúlt még több is, amíg hosszas habozás, gondolkodás és késedelmezés után Andrássy a képviselőház elé jött pluralitások törvényjavaslatával. Ennek a késedelmezésnek szomorú következményei lettek azért, mert azáltal, hogy az idő továbbra is nyulott, olyan kérdések merültek fel, amelyekre nézve a koalíció kebelében az egyetértés nem volt meg. Különösen a kalendáriumnak parancsa folytán előtérbe nyomult Magyarország gazdasági függetlenségének egyik legfontosabb kérdése, az önálló banknak a kérdése.

Közbejött azután egy másik körülmény, amelynél fogva még inkább joggal hihettük azt, hogy az önálló bank melletti követelésünkben a többi pártok is velünk fognak tartani. Ez a kiegyezés kérdése. Elvállaltuk a kétszázalékos kvóta-felemelést arra az ígéretre, hogy szabad kezünk lesz az önálló bank felállítására. Mi történt azonban? Amint a kvótaemelést megszavaztuk, amint a kiegyezést törvénybe iktattuk, a szövetszertett pártok azonnal megindították ellenünk az aknamunkát s minden törekvésük odairányult, hogy az önálló bank felállítása iránti törekvésünk meg-hiusuljon és mivel már akkor abszolút többségben voltunk a Házban, a függetlenségi pártnak az egysége megbomoljon. Különösen kivették há-lójukat akkori vezérünkre, Kossuth Ferencre, (Ab-cug! Le vele!) hizelegtek neki, biztatták, csalog-gatták, uszították ellenünk, akik pedig neki leg-hivebb követői voltak. (Ugy van! Ugy van!) Hiszen én is több ízben mondtam önök előtt, hogy bizzunk Kossuthban, mert nem hittem, hogy Kossuth Lajosnak a fia cserben hagyja a függetlenségi eszméket és azok ellenségeivé szegődjön. Kossuth ingadozott, hol felénk hajlott, hol olyan hajlamokat árult el, mintha inkább a 67-esekkel szeretne tartani. (Felkiáltások: Szégyen!) Végre szakításra vitte a dolgot, pártjának egyik részével az önálló bank ellen foglalt állást, mert azt mondotta, hogy az önálló banknak a kivitele lehetetlenség. (Felkiáltások: Gyalázat!) Igazán nem lehet a legnagyobb keserűség nélkül erről szólni. Mert midőn reményeink megduzzadtak, midőn azt hittük, hogy hosszas és nehéz küzdelem után végre elérkeztünk oda, hogy hazánk gazdasági függetlenségét kivívhatjuk, éppen a vezérnek a zászlótól való elpártolása folytán kellett remé-nyeinknek megsemmisülnie. Én ezen az úton Kossuth Ferencet nem követtem. (Általános hely-eslés.) Az én felfogásom a képviselői kötele-ségről az, hogy neki rendületlenül kötelessége ki-tartani azon elvek mellett, amelyekre választói előtt fogadalmat tett és az a felfogásom, hogy a képviselőnek nem név után kell indulnia, de eszmék után. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) *Legyen az a név bármilyen nagy, de ha az nem fejezi az elvet, ott kell hagyni azt a nagynevű ve-zért és inkább talán kisebb nevű vezért, de hű, igaz és gerinces politikust kell követni.* (Lelkes éljenzés és taps.)

A hallgatóság ezután Holló Lajost kívánta hallgatni, aki a közönséget magával ragadó tem-peramentumos, súlyos tartalmu beszédében je-lezte a politikai helyzetet.

Beszélték még Baloghy Ernő, aki gazda-sági szempontból bírálta az önálló bankot, Nagy Sándor és Nagy György.

Délben banket volt, melyen sok tósztt hangzott el.

lelkében, hogy már nem fogja többé imádni az istent! Ki merné észre venni, hogy szerelme hül — s pedig úgy szokott lenni. *Kik a szerelemért áldozatot tesznek, ki nem kerülik azt az időt, melyben eszökbbe fog jutni, hogy ezen áldo-zati igen nagy volt s ez a szerelem halála, — ezentul elfogy az, mint a hold, alászáll lassan-ként, mint a délpontját túlhaladott csillag...*

(William J. Locke „Bálványok“-ból.)

... Némely arc olyan mint egy predikáció, más, mint egy himnus, más komikus opera, né-melyik hirdetés, másik ismét kisebb költemények gyűjteménye.

(Ohnet „Nimród és társai“-ból.)

A büszkeség a szegény ember fényűzése.

(Levett Yeats „Tűzpróbá“-ból.)

Mikor az ember megtudja önönmagáról, hogy szerelmes, olyasmit érez, mintha a hideg lelné.

(Kisbán Miklós „Élőkísértetek“-ből.)

Borzasztó ostobaság az élet. És rettentően oktalan; és olyan nyomorult, olyan kicsinyesen nyomorult. Majdnem nevetséges, olyan nyomorult. A világűr rettentő hidege ugyszólván jelké-pezi azt a közönyt, amelylyel a mindenség lenéz mireánk.

— Nem halottál a sötét égi testekről?

— Van valami tragikus a sorsukban. Ott járnak fenn a fénylő seregek között. Járnak az űrben, csillagképből csillagképbé, a mozgás örök törvényei szerint. Járnak a hőforrások, a fényfor-rások között, de mégis csonttá vannak fagyva a mindenség hidegében és láthatatlanul sötétek,

olyan sötétek, mint a világűr éjszakája és nem bírnak felmelegedni, nem tudnak fényt kölcsö-nözni, reménytelenül elveszve bolyonganak. — Egyetlen eset van, hogy fölmelegedjenek, egyet-len eset, hogy újra fényük legyen, hogy megtü-zesedjenek. *Ha két sötét csillag találkozik.* Ebben a találkozásban újra föllángolnak, tündök-lően égnek, fényük van újra, mint egykor, midőn még élő napok voltak, úgy izzanak rövid időre, mint elsőrangú csillagok. Azután újra elvesznek a fekete éjjeiben... Elő kísértetek. Van valami tragikus a sorsukban. *Mondhatnám valami emberi...*

Mit tudunk mi erről? Mi az, ami új és mi, ami a régi? Az élet megy, megy a maga útján és valami belőlünk, az indulatunkból, ami lé-nyünkől az is megy vele; talán csak egy sejt, vagy csak egy indulat. *És láthatatlanul halad tovább, akár a sötét csillag, várva, hogy lobot vessen.* Mit tudunk mi erről?

(Daniel Lesuer „Tengerentúli mennyasszony“-ból.)

Minden emberi lénynek előre kell néznie egy cél felé, vagy felfelé egy eszményre. Az ambíció épen oly szükséges a nőnek, mint a férfinak.

Karácsonyi harangok.

Karácsonyi harangok zugva zengenek,

A karácsonyfa lángjai kigyulnak

És odakünn, fehér haván az utnak,

Betlehemesek énekelnek.

Meleg fészünkben, édes otthonukban

Lobogó gyertyalángok fényénél

Ülünk boldogan te, meg én

S emlékezünk a multakról magunkban.

A Bácsmezei Gazdasági Egy- let az Omge közgyűlésén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1909. december 19.

A Bácsmezei Gazdasági Egylet két vezetője: **Törley Gyula** alelnök és **Günther Ferenc** igazgató néhány magvas felszólalással, üdvös előterjesztéssel szerepelt az Omge mai közgyűlésén.

Törley a cigányügyet hozta szóba. Előterjesztésével nagy sikert aratott. **Günther** pedig a zárszámadások és a gazd. érdekképviselet kérdésének tárgyalásával ismertette fölfogását. Álláspontját nem tudta ugyan diadalra juttatni, ami természetesen is, mert hiszen ez egyeseknek kellemtelenséget okozott volna, de azért szavai, melyek megszívlelni való sok igazságot tartalmaztak, nem tünnek el hatástalanul.

A cigányügynél **Törley Gyula** előadó részletesen ismerteti azt a türelmetlen állapotot, melybe a magyar gazdaközönség a kóbor cigányok garázdálkodása miatt jutott. A cigány-ügy rendezését a magyar gazdatársadalom már 1905-ben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület fölterjesztésében, valamint az 1907-ben Pécsen megtartott országos gazdakongresszus is nyomatékosan kérte. Miután pedig a kóborcigányok megrendszabályozása tekintetében mai napig sem történt semmi sem, megvilágítja azokat az érvényben levő törvényes rendelkezéseket, melyeknek a kóbor cigányokra való szigorú alkalmazásával ezt a kérdést véglegesen rendezhetőnek tartja, miért is javasolja, hogy a Gazdasági Egyesület Országos Szövetségének nagygyűlése a belügyminiszterhez sürgős fölterjesztést intézzen, hogy az O. M. G. E. által 1905-ben és a Pécsen 1907-ben megtartott VIII. országos gazdakongresszus által a kóborcigányok ügyében fölterjesztett javaslatokat rendeletileg sürgősen valósítsa meg, amennyiben pedig törvényhozási intézkedésre is szükség van, a nagygyűlés halaszthatatlanul szükségesnek tartja, hogy a) a kóborcigányokra vonatkozóan külön törvény alkottassék, melyben letelepülésük módja, szabad költözködésük korlátozása és a külön csak rájuk alkalmazandó büntető eljárás szabályoztassék. b). Addig is, míg a törvényhozás erről nem intézkedik, eddigi törvényeink és rendeleteink alapján újabb szigorú rendelettel a kóborcigányok ügyét szabályozza, c) tájékoztatást végezt a kóbor- és félkóborcigányok rövid időn belül összeírásáról és személyazonosságuk megállapítása céljából ujjlenyomataik összegyűjtéséről.

Bölcs Gyula a belügyminiszter megbízásából hivatalosan bejelenti, hogy a miniszteriumnak gondja van a cigányügy rendezésére. A svájci szövetség tanács kezdesére e tárgyban nemzetközi konferencia lesz előreláthatólag a jövő év folya-

mán Bernben; Magyarország is képviselteti magát ezen a konferencián.

Zselénski Róbert gróf igazat ad **Törleynek** abban, hogy a kérdés háromnegyed részét a jelenlegi törvényekkel és rendeletekkel meg lehet oldani. A berni konferenciától nem sokat vár. Adjon a kormány a már kinevezett cigánybiztosnak hatáskört. A múlt évben benyújtott cigányügyi törvényjavaslatot az álhumanizmus jellemzi. (Helyeslés.)

Koppély Géza, **Bujanovics Sándor** és az előadó ismételt felszólalása után, melyben azt fejtették, hogy addig is, míg a nemzetközi konferencia tanácskozásai alapján a kérdés nemzetközileg rendezhető lesz, okvetlenül szükséges volna Magyarországon, ha csak rendeletileg is, mielőbb intézkedni, amire nézve **Bölcs Gyula** miniszteri tanácsos ígéretet is tett, hogy szóbelileg is előterjesztést tesz a belügyminiszternek, a nagygyűlés **Törley Gyula** előadói javaslatát egyhangulag elfogadta.

A vármegyei távbeszélő hálózat.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. dec. 22.

Már sokszor irtunk a kereskedelmi miniszternek Bács-Bodrogvármegye érdekei elleni rendszeres támadásairól. Alig van a kereskedelmi miniszteriumban olyan bácsmezei ügy, melyet ne a közkiváncs ellenére, a népérdek rovására intéznék el. Azok közül újabb a vármegye telefonhálózatának rég sürgetett ügye az, amelyre a kereskedelmi miniszter rosszindulatának átka nehezedik.

Hiába karolja föl ezt a nagyfontosságú kérdést a vármegye alispánja páratlan ügyszerezettel. Nem képes megküzdeni a kereskedelmi kormány által mesterségesen gördített akadályokkal. Ifj. **Vojnits István** alispánnak a szerdai közgyűlésen ez ügyben tett előterjesztése erőteljes szavakkal jellemezte a kereskedelmi miniszterium viselkedését. A közgyűlés egyhanguan magáévá tette az alispán álláspontját s olyan határozatot hozott, mely csöppet se hízog a miniszteriumra.

Az alispánnak ez ügyben való jelentése illetve előterjesztése így hangzott:

»A kereskedelmi m. kir. miniszter a várm. közönségének a vármegyei telefonhálózat teljes kiépítése költségei tárgyában, az 1909. évi jun.

hó 22-én megtartott törvényhatósági bizottság közgyűlésében 1910/afisp. 1189. jkvi sz. a. hozott véghatározatát további illetékes tárgyalás végett azzal az értesítéssel küldötte nekem meg, hogy a várm. közönsége azon ajánlatát, amely szerint az államot terhelő költségek fedezésére szükséges összeget előlegként az állam rendelkezésére bocsátja, el nem fogadhatja, mert tárcájának költségvetési hitelét előzetesen meg nem terhelheti. Ekként a várm. közönségének hivatkozott véghatározata tárgyalanná vált, miért is, annak vagyongazdálkodási jogköréből folyólag érdemi felülbírálatába nem bocsájtkozom. Értesítem egyúttal a megye közönségét, hogy a m. kir. kereskedelmi miniszter ur hozzám intézett 76577/909. sz. átirata szerint a távbeszélő hálózatnak a vmegye területén egyszerre tervbe vett kiépítését nem helyezheti kiállításba, mert az államot még terhelő mintegy 170,000 koronát más sürgős természetű munkák érdekében, nem állíthatja be egy összegben tárcája előirányzatába, miért is a hálózat a többi vármegyék részéről támasztott hasontárgy igényök figyelembe vételével az évenkénti rendelkezésre bocsájtandó hitelmérvéhez képest csak fokozatosan építhető meg. A miniszter ur tárcájának 1910. évi előirányzatában a vármegye közönsége, telefonhálózatának bővítésére 70.000 kor. állított be, mint állami hozzájárulást s ezen összeget nem emelheti fel; az 1910. évi után pedig ha ezt a rendelkezésre álló anyagi eszközök megengedik, hajlandó a hálózat megépítését gyorsítani, illetve az állam évi hozzájárulását a lehetőséghez képest felelni.

A közgyűlés az alispán előterjesztését egyhanguan helyeselve a következő határozatot hozta:

»A vármegye törvényhatósági bizottsága tudatában van egyrészt annak, hogy a távbeszélő hálózat teljes kiépítésének további elodázása a vármegye gazdasági életének természetesen fejlődését lényegesen hátráltatja s anyagi erőinek teljes kifejlődését feltétlenül megbénítja, másrészt áthatva azon meggyőződéstől, hogy a távbeszélő hálózat teljes kiépítésére irányuló jogos törekvésének meghusítására és a vármegye közönségének a cél megvalósíthatása érdekében tett ajánlatainak elutasítására a fenti miniszteri intézkedésben közölt indokok magukba véve elegendő alapul nem szolgálhatnak; sajnálattal bár, de kénytelenül érzi magát annak kijelentésére, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszternek elhatározását tudomásul nem veheti bbaa bele nem nyughatik.

En szöveg: »Nem is olyan régen
Kardcsenyestén is voltam sötétben,
Árván, elhagyottan.«

S te szöveg: »Hogy csendült kis falunk harangja,
Én is egyedül hallgattam, magamban
S reád gondoltam!«

Honthy István.

Az udvariasságról.

Irtá: **Körmöczy Ernő.**

(A Bács-Bodrogvármegyei Irodalmi Társulat Bezdánban tartott vándorgyűlésén előadta: Körmöczy Ernő segéd-lelkész, rendes tag.)

Nagyságos Asszonyaim!

Hódolattal tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mikor két év előtt Zombor város tanácstermében igazán diszes közönség előtt székfoglalómat tartottam, nem gondoltam, hogy ma, e kies mezővárosban beszélhetek olyan hallgatóság előtt, mely számra és fényre azt tán felül is mulja.

Egyik szellemes írónk szokta mondani társaságban:

»Több oly dolog van, amelyet mint az elmúlt század egyik érthetetlen csodáját fognak emlegetni a jövő század okosabb fia. Ezek közt első helyen lesz: a nyilvános felolvasás. Az új nemzedék elcsodálkozik azon, hogyan lehetett ezt nemcsak elcsodálni, hanem meg is tartani. Hiszen nemcsak mindenki tud, hozzájuthat az olvasmányhoz, letilhet a maga csendes szobájában — olvashat. És megvan az a megfizethetetlen előnye, hogy ha nem tetszik neki a cikk, hát egyszerűen a földhöz csapja. Ehelyett: zsufolt teremben várakozik, figyel, erőt vesz temperamentumán, tűr, szenved, izzad — ha publikum, ha pedig felolvasó, hát felolvasás előtt körülbelül érzi az akasz-

tás előkészületeinek miniatűr szenvedései. Hogy mikép lehetett ezt mind elviselni? — mondja a jövő kor gyermeke.

Lehet, hogy a jövő század meg is fejtje ezt; — mi még nem kívánjuk bolygatni a dolgot, mert hisz valljuk meg: a nyilvános felolvasásoknak sohasem volt oly keletje, mint napjainkban.

Sőt azt hiszem, hogy a »Bács-Bodrogvármegyei Irodalmi Társulat« derék buzgó vezetőit csak elismerés és hála illetheti ama szolgálatkész gondosságukért, hogy e felolvasó estélyeket állandósítani akarják.

Kétségtelen azonban, hogy az itt előadott témánknak par excellence szórakoztatni s nem annyira tanítani kell.

Távol legyen tőlem, hogy figyelmes hallgatóim tudományomját, tanulni vágyó érdeklődését lekicsinyeljem, de hiába! ha az életet azzal a szemüveggel nézzük, mely a valót, a lét ezer küzdelmét hamisítatlan mivoltukban tárja elénk, meg kell vallanunk, hogy fáradt idegeinknek üdülésre van szükségük. Ezért bárhol, bármikor is veszünk részt hasonló előadásokon, elsősorban a szórakoztató, a derűs szellemi táplálékot keresi lelkünk.

Ez a körülmény nehezíti meg főként a felolvasó feladatát. Tárgyában mindazokat a pontokat kerülnie kell, melyek bármikép is unalmassá tehetnék közönsége előtt.

S midőn ma én az »Udvariasságról« beszelnék néhány szót, eleve is kijelentem, hogy nem a sablonnal megirt udvariassági szabályokat akarom itt reprodukálni, nem az »Illik, nem illik«-ből akarok böngészni, sem azokból a műveltségi paragrafusokból citálni, melyeket az a bizonyos »Nagyvilági hölgy« irt, hanem a tárgyat derűs oldaláról fogva fel, az udvariasságot érintő társadalmi kinövéséről, általános szokásokról rajzolni pár képet kegyes színűk elé.

»Der Weltmann steigt empor
Und der Pedant bleibt sitzen,

Die Sitten können mehr
Als die Gelehrtheit nützen.

Ez a költői meghatározás a múlt század elejéről származik s pompásan fejezi ki azt, hogy maga a nagy tudomány, tanultság, független a társalgásbeli routintól, mert hisz sokszor látjuk, hogy különben igen művelt urak és urasszonyok a társaságban szögletes, visszahuzódó, ügyetlen módon forgolódnak.

A szobatudós, ki kora reggeltől napestig könyveit bujja, sohasem lesz »snájdig« a társaságbeli szereplésben. Az élet lüktető, hullámzó oldalát, mely a társadalom majd minden rétegében egyre jobban érvényesül, könyvekből sohasem ismerhetjük eléggé. A könyvek megtaníthatnak arra, hogy a szögletességet, pár szembeszökő baklövést elkerülhessünk, de sohasem lesznek képesek arra, hogy a faragatlan, ügyetlen egyént nagyvilági udvaroncá neveljék. Ez »esprit de conduit« nélkül még az egyébképen legderekasabb is úgy viselkedik, mint az, aki soha táncot, soha táncost nem látott s könyvből akarja ezt a nemes élvezetet megtanulni. Az ilyen, ha társaságba kerül lépten-nyomon csetlik-botlik s nevetésséges figurája, céltáblája lesz élcelődésünknek mindig.

Ezekről mondja a német költő:

»Wenn jemand in ein Zimmer tritt,
Und stolpert gleich beim ersten Schritt
Und fällt gleich hin beim ersten Tanz
Heist's wohl das ist ein dummes Hans.
Wenn ihm nachher auch alles glückt
Er heist doch immer ungeschickt
Weil er beim ersten Gang missfiel
Der erste Eindruck thut sehr viel.«

Pedig hát a külső testi szépség mellett semmi sem oly biztos ajánlólevél egy ismeretlenre nézve, mint a kedves »udvarias« modor. S bizony kevert társaságban sokat kell nyelnünk, sok gorombaságot kell zsebre vágunk, csak hogy ne zavarjuk a társaságot. Meg vagyok győződve, hogy a franciák örökös »Monsieur«-je

Ezen álláspontjából kifolyólag annak kimondása mellett, hogy a f. évi jun. 22-én 19195/1189. jkvi 909. sz. a. hozott határozatában kifejezett és a kereskedelemügyi miniszterhez intézett kérelméhez szilárdan ragaszkodik és hogy kérelmének teljesítése elé gördülő akadályok elhárítása érdekében a maga részéről kész a legmesszebbmenő áldozatokat is meghozni; felhívja a törv. bizottság a vármegye alispánját, miszerint a végből, hogy a vármegye közönsége által ezen ügyben hozandó újabb érdemleges határozatnak kiindulási pontjául már a kereskedelmi kormány részéről nyújtandó direktíóval szolgálhassanak a vármegyei szakeladók és az államépítészeti hivatal főnöke közbejöttével lépjen személyesen szóbeli tárgyalásokba a kereskedelmi miniszteriummal, illetve a nevezett miniszterium illetékes ügyosztályával és ezen tárgyalások során igyekezék egyrészt eloszlatni mindazon aggályokat, melyek a kormányhatóság részéről a vármegye közönségének kívánalmaival szemben fennforognak másrésztől, megállapítani azon, — a kormányhatóság részéről is elfogadható módokat és feltételeket, amelyek mellett a távbeszélő hálózatnak a kívánt módon leendő kiépítése foganatosítható lesz. A tárgyalás eredményéről pedig az e célból összehívandó külön rendkívüli közgyűlés elé késelem nélkül terjesszen kimerítő jelentést.

Kossuth Lajos arcképe a megyegyűlés előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. dec. 18.

Érdekes és nem minden politikai pikantéria nélkül való a legutóbbi közgyűlésnek ama mozzanata, mely Kossuth Lajos arcképének ügyét felszínre hozta.

Köztudomású, hogy 2 év előtti őszi közgyűlésen Kossuth Lajos arcképének megrendelését határozta el. A határozatot ifj. Vojnits István alispán az ő ismert pontosságával és lelkiismeretességével foganatosította is. A hatalmon volt 48-as urak azonban, akik oly nagy kedvteliséssel kuruckodtak, egészen megfélemeztek erről a dologról s eszük ágában se volt a kép átvételéről és ünnepélyes elhelyeztetéséről gondoskodni. Hát amit ők elmulasztottak azt pótolta a hatvanhetes Evetovits János. Ugyanis az alispáni jelentés felolvasása után szólamra jelentkezett.

»Madame«-ja sokkal több finomságot árul el, mint amely nálunk honos, s ha már egyszer »Monsieur«-val szólít, nem illik utána Ujházi mester epithetonja »vous efes une bete«, Uram! »ön marha«. Épp úgy, mint nálunk az »Ön« hajtogatása közt tán kevesebb gorombaság fordul elő, mintha csak per »tu« beszélünk. Persze sokszor az »Excuser Monsieur« »bocsánat Uram«-mal akarjuk helyrehozni az esetleges kiszólást, ha ez épen silány elégtétel is.

Az udvariasság azt követeli, hogy semmit se állítsunk bizonyosnak, ne erősítsük véleményünket, ne szakítsunk félbe senkit, ne mondjunk ellent, a hölgyeknek egy hirtelen bókot rebegjünk, ajkunkkal érintsük ujjuk hegyét, a jobb-lábat hátrarugva biccentsünk előtük s úgy tegyük a szépet, mert különben menten kész a sententia: »Jaj! be ügyetlen egy ember!«

A bók, a komplement legteljesebb ethimológiája a latin »complete mentiri«; bókolni, hazudni rendületlenül, mint a parancsolat. S valljuk meg, a legfontosabb érdekekből sem hazudozunk össze annyit, mint — udvariasságból.

Az az örökös: »szabad kérdeznem?« »nem parancsol?« oly boszantó már, mint az a banális társalgás az időjárásról vagy egyéb semmitmondó üres témáról: a zene kellemes élvezet; az ideitél tulhídeg; hullanak már a megsárgult levelek; a skisport veszedelmes kedvtöltés; a bezdáni vásárkor rendszeren esik az eső s másféle.

Az a gyakori kérdés: »Nos, mit szól hozzá?« — semmi egyebet sem jelent tulajdonképpen, mint ezt a titkos gondolatot: »Remélem, hogy ön is egyetért velem?«

Az udvariasság az etikette rabjává tesz valamennyiünket kivétel nélkül. Pár példát hozok fel csupán s azt hiszem figyelmes hallgatóim, igazat adnak majd nekem:

Mert hát nézzük csak kérem az udvariassági szólásmódokat, melyekkel lépten-nyomon találkozunk az ember:

A bukott képviselő szívélyesen megrázza győztes ellenfele kezét s vidám mosolylyal kö-

Evetovits János plébános, aki kijelenti, hogy nem bírálát tárgyává óhajtja tenni az alispáni jelentést, sőt azt egész terjedelmében elfogadja és köszönetét fejezi az alispánnak, annak körültekintő, pontos és a közigazgatás minden ágazatára részletesen kiterjeszkedő fontos összeállításáért hanem egy visszaemlékezésre hívja fel a figyelmet. Ugyanis még 1907 október 5-én tartott közgyűlésben egy felszólalás alapján határozatként kimondta a thatósági bizottság, hogy nagy nevű s hallhatatlan emlékü hazánkfia Kossuth Lajos arcképét megfesteti s azt a közgyűlési teremben elhelyezi.

Akkor a törvényhatóság azt akarta, hogy az mielőbb effectuáltassék. Kérde az alispán urat, hogy ezen ügy a jelenben milyen stadiumban van?

Ifj. Vojnits István alispán kijelenti hogy megnyugtathatja a felszólaló biz. tag urat, valamint a törvényhatósági bizottságot is, hogy a megbízásnak eleget tett s a kép ezidén elkészül. Minthogy azonban a kép leleplezését országos ünneppé óhajtották avatni, a kormány és az országgyűlés bevonásával, minthogy továbbá a helyzet és a körülmények erre legutóbb alkalmasnak nem mutatkoztak, az ünnepele a főispáni állás betöltéseig elhalasztott.

Kéri eme bejelentését tudomásul venni. Egyhangulag tudomásul vétetett.

A monografia szétosztása.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. dec. 20.

A vármegye legutóbbi közgyűlésén ifj. Vojnits István alispán bejelentette, hogy az Országos Monografiai Társaság a Bács-Bodrogmegyei Monografiával elkészült, s a törvényhatósági bizottság által megszavazott 30.000 korona segély ellenében a kikötött 200 példányt (400 kötet) neki elküldte. Arra kérte a közgyűlést, hogy a szétosztás iránt hozzon végleges határozatot.

A közgyűlés a következő határozatot hozta:

A törvényhatósági bizottság a 200 példányban beérkezett műből Magyarok és Zenta rendezett tanácsú városok, valamint a vármegyei összes közsegek könyvtárának, — továbbá a vármegyei történelmi társulatnak, nemkülönben a vármegye területén levő összes felsőbbfokú tanintézeteknek 1—1 példányt rendel kiadni.

A még fennmaradó példányok a vármegyei könyvtárban további rendelkezésig megőrzendők.

A példányok szétosztásával a vármegye alispánja bizott meg.

szönti: »Gratulálok!« (magában): hogy a süstörgös mennykő csapna beléd nevednapján!

»Van szerencsém!« — mondja egy másik ismerőse felé, (magában): csak ezt a kiállhatatlan alakot ne látnám soha!

»Mily pompás színben van!«, magában: akár a sirból kelt vón elő!

»Milyen jess a ruhád!« biztosítja barátját valaki, (magában): akárcsak a vasvillával hanytáknak volna rád!

»Milyen herceg kis baba!« mondják az aranyos mamának, (magában): akkurátus olyan majomképi, akárcsak az anyja!

Táncoközben riválisa tyukzemere hág valaki »Ezer bocsánat! Végtelenül sajnálom!« mentegetőzik nagy hajlongva, (magában): bár táncolhatnék rajta egy félórátig tipegőt!

»Emlékemben fogom őrizni képét!« (magában): Isten meints! hogy erre a madárijsztőre gondoljak még valaha!

»Isten hozta!« — mondják a vizitnél, — (magukban): hogy vinne el az ördög!

»Nagyon szép, hogy eljött!« (magában): bárcsak otthon maradt volna!

»Ebédre szívesen látom!« (magában): akár a hátam közepét!

»Kedves leányuk milyen szépen zongorázik!« (magában): akár a hajamat huznák!

»Sajnálom, hogy ily rövid időre volt szerencsém!« (magában): alig vártam, hogy elhordd magad!

»Ajánlom magam!« (magában): örülök, hogy megszabadultam!

»Viszontlátásra!« (magában): hogy nyelne el a föld!

»Örömmre szolgálnd, kérését teljesíteni!« (magában): várhatsz! vén bolond!

A felolvasónak gratulálnak az előadás végén, »Mily érdekes volt az előadás!« (magukban): Soha életemben nem kintott annyira az unalom!

(Vége a jövő számban.)

A vármegyei pénzek elhelyezése.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. dec. 20-án.

A vármegye felügyelete alatt kezelt pénzkészleteket, illetve a másként el nem helyezhető gyámpénztári és gyámpénzt leleti pénzüsszegeket 1910 évre a következő jönevű pénztintézeteknél helyezték el:

Zombori Takarékpénztárnál 2.171,507 korona 35 fillér.

Bácsmegyei Agrártakarékpenztárnál 2.150,507 korona 19 fillér.

Obecsei Első Takarékpénztárnál 786,566 korona 12 fillér.

Órszállási Takarékpénztárnál 346,068 korona 73 fillér.

Bácstopolyai Takarékpénztárnál 317,578 kor. 96 fillér.

Bácskurai Takarékpénztárnál 68,025 korona 83 fillér.

Szépligeti Takarékpénztárnál 58,055 korona 71 fillér.

Adavidéki Közgazd. Banknál 53,482 korona 73 fillér.

Katymári Takarékpénztárnál 79,152 korona 87 fillér.

Csantavéri Takarékpénztárnál 74,924 korona 33 fill.

Palánkai Takarékpénztárnál 150,807 korona 51 fillér.

Bácsalmási Hitelszövetkezetenél 11,831 korona 44 fillér.

Bácsföldvári Első Takarékpénztárnál 85,588 korona. Zentai Agrártakarék. 75,000 korona.

Topolyai Ons. és Hitelszövetk. 15,618 korona 68 fillér.

Bajmoki Első Takarékpénztárnál 52,033 korona 85 fill.

Bulkeszi Népbanknál 20,688 korona 57 fill.

Palánkai Járási Takarékpénztárnál 11,862 korona 73 fillér.

Magyarok és Zenta rendezett tanácsú városok, valamint a vármegyei összes közsegek könyvtárának, — továbbá a vármegyei történelmi társulatnak, nemkülönben a vármegye területén levő összes felsőbbfokú tanintézeteknek 1—1 példányt rendel kiadni.

A még fennmaradó példányok a vármegyei könyvtárban további rendelkezésig megőrzendők.

A példányok szétosztásával a vármegye alispánja bizott meg.

Bajai Takarékpénztárnál gyámpénztári pénzkészletből 425571 K 72 flt. a közs. alkalmazottak nyugdíj intézményének pénzalapjából 80000 Kt azzal, hogy a gyámpénztári pénz a kir. kincstár által építendő kertgazdasági intézet építésének megkezdésekor ezen alap pénzeinek kicserelése végett bevonandó. Megszavazza még a községi alkalmazottak nyugdíjintézményénél 1910 évben befolyó és rendeltetésszerű céljaira nem szükséges összegeket is.

Gyilkosság Bátmonostoron.

— Baját tudósítónktól. —

Bátmonostor, 1909. dec. 19.

Községünkben e hó 12-én este 9 óra tájban legények, emberek borozgattak Schön Ignác vendéglőjében. Többek között ott volt Horváth Péter napszámos is, ki Papp János legény társaságában szintén idogált. Horváth kocintás közben véletlenül feldöntött egy pohár bort, mely Papp János ruhájára folyt. Mintha semmi sem történt volna Papp szótlanul elhagyta a vendéglőt és a szomszédos ház udvarából a kerítés mellől 2 darab dorongot emelt ki, melylyel a vendéglő ajtó mellé állt és várta Horvátot.

Horváth körülbelül egy fél óra mulva távozott a vendéglőből — kissé pityokos fejfel — és amint a vendéglő ajtóból gyanútlanul kilépett, Papp egy hatalmas ütessel úgy vágta fejbe Horváthot, hogy az menten összeesett. A megbőszült legény aztán még két ütést mért Horváth fejére. Mint ki dolgát jól végezte a dorongját a holtan fekvőnek hátán végig fektette és beszólt a vendéglőbe bátyjának:

— Gyere Péter már végeztem!

Papp még ekkor nem tudta, hogy Horváth meg van halva, mindketten haza mentek.

A vendéglőből első távozó vette csak észre a szörnyű esetet, ki nyomban értesítette a csendőrséget és hozzátartozóit. A csendőrök még az éj folyamán letartoztatták Papp Jánost, ki mindent őszintén és büszkén bevallott. Horváthot e hó 14-én boncolták fel, amikor is megállapították, hogy az első ütés után rögtön meghalt. A vizs-

gálóbíró a kihallgatáskor Papphoz intézett eme kérdésére, hogy »miért ütött még az első ütés után kettőt Horváthra?« Azt felelte, hogy »ne birjon utánam szaladni.« A csendőrség Papp Jánost e hó 15-én reggel kísérte a bajai járásbíróhoz.

Troubadour-estély Zomborban

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. dec. 22.

Az idei farsang első és bizonyára legfényesebb báljára — melyet a zombori troubadourok szerényen estélynek neveztek el — nagyban folytak az előkészületek.

A troubadourok zöldfautcai helyiségében szokatlanul mozgalmas az élet. A már napok óta szernamentában levő rendezőség most küldi szét díszes kiállítású meghívóját.

Egy pillantás a meghívóra s már előre megjósolhatjuk az estély elgondolható legnagyobb sikerét.

A védnökséget ez idén is apatini *Fernbach Péter* Zombor város országos képviselője vállalta el s szokott bőkezűségéről tett bizonyosságot akkor, midőn az estély kiadásaihoz 200 koronával hozzájárult.

A díszelnökök Zombor város notabilitásai, a leánybizottság a város és a vidék széke és barna troubadour szépei; a rendező-bizottság pedig a troubadour aranyifjúság. Mindez együtt feltétlen garancia az estély legfényesebb sikeréhez.

Az érdeklődés az estély iránt általános s noha a meghívók szétküldése még javában folyik, máris száznál több belépőjegy fogyott el, a fízseletjegyeket pedig már jórésztben nagyobb összegekkel megváltották.

A vármegye közszereketben álló alispánja a legnagyobb készséggel engedte át a vármegye-palota helyiségeit az estély céljaira.

A rendezőség a siker érdekében mindent elkövet. Kedves meglepetésben lesz része a hölgyeknek, amennyiben a táncrend még a tavalyinál is izlésebb s díszesebb lesz. Valóságos remekmű. S hogy a tavaltól semmiben se maradjon hátra az estély, *Tomcsányi Aladár*, a zombori troubadourok fíradhatatlan muzsikusa ez alkalomra egy igen kedves és fülbemésző keringőt komponált, a *»Troubadour álma«* címen, amely a kényesebb zenei igényeket is minden tekintetben ki fogja elégíteni s hisszük, hogy csakhamar általánosan felkapottá s közismertté lesz.

Perujítás a bajai milliós ügyben.

Más helyen írjuk meg, hogy a kir. Kuria helybenhagyta a Tábla ítéletét, melylyel *Wagner Sándor* 2 1/2 évi fegyházra ítélte.

Wagner egy újságíróval beszélgetést folytatott, akinek ezeket mondta:

— Haza megyek Bajára. Családi tanácskozásra fogunk összeülni. A mi családunk tisztes, tekintélyes polgárcsalád, amelyre valóságos csapás ilyen szigorú ítélet. Most meghánjuk vetjük, mit teszünk. Azt hiszem perujítással fogunk élni. Van két három olyan tanum, akikkel megdönthetem a felelősségi bíróságok ítéletét.

— Ártatlannak érzem magam. Az alatt az idő alatt, amíg az ügyem a bíróságokat járta, a legkorektebbül, a legtisztességesebben viselkedtem. Megszökhettem volna, ha akartam volna, de nem tettem. Mert ragaszkodom az enyémhez. Annyira szeretem a családomat, hogy az sem jut eszembe, hogy öngyilkos legyek, pedig hány embernek jár az eszében ilyen gondolat, ha a magaméhoz hasonló helyzetben van.

— Bizom benne, hogy kiderül az igazságom. Persze ez az újabb fordulat nem változtat a büntetésemen. Azért nekem be kell vonulnom. Vácot fogom választani. Az esik legközelebb hozzám, ott látogathat meg leggyakrabban a családom.

— Hogy mikor vonulok be? Nem tudom. Fenn voltam az ítélet kihirdetésénél, de csak mint hallgatóság. Nem tartoztam megjelenni és tudomásul sem kell vennem az ítéletet. Csak ha majd a Kuria leküldi a szabadkai büntetőbíróhoz az ítéletet. Akkor pedig két havi szabadságot kérek. Bizom benne, hogy megadják. Addig talán eldől a perujítási kérelem.

A palánkai főszolgabírói választást megsemmisítették.

Élénk emlékezetében van még olvasóinknak az a botrány, melyet a koalíciós hősök a június 22-én tartott megyegyűlésen, a palánkai főszolgabíró állás betöltésénél véghezvittek. A volt főispán segítségével elkövettek azt az erőszakosságot és törvényteleniséget, hogy a vármegyei többség jogos követelését figyelmen kívül hagyva, annak jelöltjét a kandidálásnál mellőzték s csupán a saját érdekeiknek megfelelő egyoldalú jelölést eszközöltettek. Ez ellen a törvénytetés ellen erőteljes szavakkal kelt ki a többségi párt kitűnő jogásza, dr. *Récsei Ede* s hatalmas jogi érvekkel bizonyította, hogy a főispán önkényes eljárása beleütközik a törvénybe. Dr. *Lovász Andor* és *Zgama Károly* — Michler, Kováts plébánosok és *Vujevits* főszolgabíró asszisztálása mellett — ennek ellenkezőjét igyekeztek bizonyítani. A többségi párt igazságának tudatában megfellebezte a választást a *közigazgatási bírósághoz*, mely a napokban hozott ítéletével a többségi párt, illetve dr. *Récsei Ede* jogi álláspontjára helyezkedett s a törvénytelen választást megsemmisítette.

A *közigazgatási Bíróság* ítélete szó szerint így hangzik:

Öfelsége a király nevében a m. kir. közig. bíróság N. N. és tsai Bácsbodrog vármegyei hat. bizottsági tagoknak, a palánkai főbírói állásnak, továbbá a IX. fizetési osztályban megüresedett egy szolgabírói állásnak és a X. fizetési osztályban megüresedett két szolgabírói állásnak betöltése iránt az 1909. június 22-én megtartott választás Bácsbodrog vm. hat. bizottsága által 1909. évi június 22-én megtartott választás Bácsbodrog vármegyei hat. bizottsága által 1909. évi június hó 22-én 24407, 24408, 2449 és 24410 sz. a. hozott határozatok elleni panaszait 1909. november 24. napján tartott nyilvános ülésében az 1796. évi XXVI. tc. 42. §-a alapján tárgyalás alá vévén, következőleg

I t é l t :
A m. kir. közig. bíróság a panaszoknak helyt adva, Bácsbodrog vármegyei hat. bizottságának panaszolt határozatait hatályon kívül helyezi s az 1909. június 22-én megtartott tisztújítási eljárást minden következményeivel együtt megsemmisíti.

I n d o k o k :

A bírósághoz felterjesztett tárgyiratok adatai szerint Bácsbodrog megyében az 1909. június 22-én megtartott rendes évnegyed közgyűlés során a tárgysorozat 11. és 12. pontja szerint elsősorban az üresedésbe jött palánkai járási főszolgabírói állás s ezt követőleg a IX. fizetési osztályban megüresedett egy és a X. fizetési osztályban megüresedett két szolgabírói állás volt választás utján betöltendő. Ezen állások betöltését azonban, az egyébként szabályszerűen megalakult kijelölő választmány három tagja részt nem vett s a kijelölés a vármegyei főispán elnöklete alatt csakis három választmányi tag közreműködése mellett lett eszközölve.

Minthogy az 1889. XXI. tc. 82. §-a szerint a kijelölő választmány a főispán elnöklete alatt hat tagból áll s a választmány határozatképességéhez az összes választmányi tagoknak a jelenléte szükséges: az adott körülmények között Bács-Bodrog vármegyei törvényhatósági közgyűlése az eképen történt kijelölések alapján az üresedésbe jött állások betöltésére a választást megejtteni s a közgyűlésen elnöklő vármegyei főispán pedig a részben szavazattöbbséggel, részben pedig közfelkiáltás mellett megválasztott jelöltek, jelesül *Radich Aladár* a palánkai főszolgabírói állásra, dr. *Fratricsevits István* a IX. fizetési osztályba, *Tremka Kálmán*, továbbá dr. *Brestyánszky Miklós* a X. fizetési osztályba megválasztott szolgabíróknak kijelenteni jogosítva nem volt.

Miért is a szóban levő választási eljárás ellen beadott panasznak helyt adni s a panaszolt határozatoknak hatályon kívül való helyezése mellett, a megtartott választást a bíróságnak meg kellett semmisíteni.

A bíróság ezen határozat 4 példányát a vonatkozó felterjesztés mellékleteivel együtt Bács-Bodrogvármegye alispánjának azzal a felhívással adja ki, hogy annak egy-egy példányát a panaszosoknak kézbesítse.

Kelt Budapesten a m. kir. közig. bíróságnak 1909. évi november 24-ik napján tartott üléséből.

Wlassits elnök. Dr. Krajtrik Ferenc előadó.

H I R E K.

Utópiák.

(Szin: kisvárosi kávéház, éjfélután két óraker. Néhány kishivatalnok s két bricseszes gaszdászintelligencia mulat. A cigány amugy immel-ámmal huz valami kopott, elnyűtt keringőt. Nyárspolgári hangulat. Pedig az asztalon talán már üres pezsgős palackok is állanak. Egy fiatalember ficánkol kissé hangosabban, ki korholja durva szóval a többi már-már bóbiskoló alakot. Irnok ez az ur a helybeli takarékpénztárnál. Mellette a pénztárnok, az uraság két gazdatisztje és egy álmoszemű tanító ül. A kancsal kaszirnő is jobban szeretné már kívül látni rosszkedvű vendégeit, kik szídják a kávéház ósdi milieujét, a rossz pezsgőt, a lusta cigányt, szóval ezt az egész rozsdás kisvárost.)

Az irnok: No, ne tagadjatok! Paraszt volt az apátok is, jómagatok sem születetek jobb sorsra. Nem tudjátok mi az élet! Ha jó magasra nő a kalász kicsi földeteken, nem láttok tul rajta patinás örömdötkben, ha rátok mordulnak a feleségeitek, nem mertek visszaporolni, mert azt hiszitek, igazuk van. Nem láttok odébb az ökrötök szarvánál. Esztek, isztok, alusztok s azután elásnak benneteket, hogy tovább aludjatok, mint a marmoták. És ami bosszant, hogy a ti bamba arcotok még boldogságot akar tükrözni, a csigavéretek föl se pezsdül, hogyha elmesélem nektek, hogyan mulattam alig néhány esztendeje s mint mulatnék megint, ha az a jóisten jókedvében ismét föleresztené a fővárosba, a szép lányok Eldorádójába, a mulatóhelyek áldott városába, a cigányos separéék mesés idylljei közé, duhaj éjféltáni hangulatába. Hej, de kár volt elkártyázni azt a néhány száz lánc földemet! Micsoda élet volt az! Micsoda élet?!

Az egyik gazdász (aki, miként a többiek, felvillanyozódik a százszor hallott leírásra): Bizony Sándor kár volt annyira elszegényedned. Most Pesten élnéd gyöngyöletedet s mi néha-néha fölruccannánk hozzád s végigdorbézolnók a villogó szemű éjszakát, a csábító gyönyörök édenkertjét. . . .

Az irnok: Hadd el, vén mezei patkány, csak fájdalommal vegyest jóleső érzés száll meg, ha visszagondolok azokra a bolyongásokra, amikor veszett erővel unszolt az életem abban az ezerszemű éjvárosban s úzótt, hajtott fiatalágom, teli pénztárcám, hogy a csintalanul kacsinó leányok kalapjai alá mosolyogjak, hogy a cigányt a magam számára foglaljam le s büszke legyek arra, hogy ez vagy amaz a fehérruhás hölgyike engem ölel kövér karjával s az én lármámtól zajlik a körut gőzpáras éjjeli menedékhelye. Gondol is az ember olyankor arra, hogy mindez csak pénzért történik, undok, kialakodott, leköpött, piszkos pénzért. De szép volt! Álomba illő szép volt. Elfeledteté az órió gondokat, ezeket a csúf piócákat, melyek az akkor pusztulófélben levő gazdaságom miatt falusi magányban, vagy tivornya után szívták a véretem, nyalták nyálkás szájjukkal, hideg gyűrűikkel vonagló testemet. . . . De a kéj, az feledtet. Fiuk, vén gyerekek, boruljatok egymás nyakába és sirjatok, hogy az Isten annyira megvert benneteket s oda nem emelt titeket, ahol éreztem az orgiák pillanatnyi élvezeteit, lecsókoltam a fiatalágát eladó utcai virágszálak olcsó himporát. . . Eh! Tudjátok is ti, mit tesz az, élni?! Akár a kutyátok, ugy küzditek végig ezt a tengődő létusát. Ti csak azt látjátok, hogy elszegényedtem s most itt nyomorgok a napidijamon s rágódom a mult édesgyökereim, melyeknek már csak szájjáze maradt meg s egy roncsolt testben erély nélkül bánkódó lélek. Pedig én éltem. Csak én éltem. Tündéréletet éltem. Három esztendeig alig ismertem a gondot, szakadatlanul jártam egyik cifra teremből a másikba, a gondúzóok hosszú sorát végigéjszakáztam s szürcsöltem annak az életitalnak édes habját, fölét, tajtékját, melynek salakját, seprőjét ismertetik. Belátjátok-e végre, hogy boldogabb voltam, mint ti, iri-

gyeltek e végre engem, ki az élet fejedelme voltam néhány percig, mint a villám a zivataros mennyboltozaton. Még ti csak messziről szemléltétek, vagy mint műkedvelők, mint röghöz kötött kicsiny rabok bámulhattatok engem. Engem, ki az életnek voltam fejedelme, annak az életnek, mely csak buta, röviden elsuhanó álom, melyben alig ér rá az ember arra, hogy odaszántson a végtelen időnek a zsarnok végzetnek homlokára egy hajszálnyi barázdát. . . . Én megvettem ezt. Eltem. De ti?! Szegények! Ti csak vágyakozni tudatok oda, abba a rózsakerembe, abba a fűndertőbe, amelyben én annyiszor megfürödtem. . . . (És a bus társaság, ábrándozva, vágyva áloműzöten gondol arra a távoleső gyönyörök országára, hol mesebeli keretben incselkednek vidám zene taktusára pajkos villik a boldog, izgatott, élni-vágyó halavány emberekkel. . .)

II.

(Szín: füstös fővárosi kávéház, éjjelután két óra-kor. A függönyözött ablakokon néha bekandikál egy-egy exintencia, a függönyök mögött kendőzött arcu leányok viszik piacra olcsó bájaikat. A cigány telilármázza az oszlopos termet, melyben majd ide, majd amoda szökdécsel, a vigyorgó primás mulatni vágyó pénzeszsákok, kinek fülebe muzsikáljon. Egy asztalon ételmaradék, több üres palack, mellette kékszemű, ábrándokra hajló 28 éves férfi andalog, kinek dereka a zeneütemre hullámszerűen ring. A cifrára festett falon több-helyt kicsillan a vakolat, egy-egy odavágott pohár nyoma. A szilaj zene lassanként ellágyul, szinte sír. Nem is idevaló, ebbe az elegáns büntanyába, ahol az ember-állat már-már leveti maszkját, hogy helyt engedjen a rut vágaktól torzított fenevad vonásoknak. A kékszemű férfi eltérően a többi mulatozótól a részegség ama stádiumára jutott, ahol fantáziája legszínesebb, szíve legolvadékonyabb s csak valami maradék józan ész kerül feljebb viselkedésén, óva, intve a kábultat a tova sülyedéstől. Egy molett leány tartja átölelve rég ismeri már ezt az embert s duruzsolva, mint a hízogó házi macska negédeskedik a fülebe íttas, másfelé gondoló szeretőjének becéző szavakat.)

A leány: Ne busulj, kis kutyám, ne törődjél az eddigi ocsmány, garázdá életteddel. Mondtam már. Elmegyünk. Elmegyünk jó messzire innét. Ahol nem szorítják lelkedet a füstbe tul-ladó éjszakák, a fásult reggelek s a kétségbe-esett hajszák uj ingerek után. Jer velem. Meg-lásd, új életet kezdünk künn az egyszerű, rom-latlan, jámbor emberek közt. Azok közt. Azok közt, kik nem kérdezik, az ember multját, apját, anyját, csak szeretnek, csak megbocsátanak. Jer, menjünk falura! Élünk együtt! Én nyitok egy kis üzletet, te meg más foglalkozás után nézel. S újra éledünk! Leizzadjuk ezt az utálatos szeny-nyet magunkról s együtt turbékolunk háborítatlan kettesben, alacsony érdektől, galád haszonle-séstől, kalmárszerelmeskedéstől menten. Jer, induljunk!

A férfi (ki merőn nézi a lányt, bár nem hallgatja beszédét): . . . Igen, igen, épen olyan arca volt, mint neked, annak a cédának, becste-lennek, nyomorultnak. Azért szereltek téged is. Mert hasonlítász rá. Arra a rongyra, ki itt ha-gyott, mikor gazdagabb jött érte. . . . Pénzért hagyott ott. . . .

A leány: Látod, már megint arra a ko-miszra gondolsz. Pedig én szereltek, érts meg, nem azért a pénzért, mit rám költöttél, Magadért. Lelkedért. Azért a csupaszív lelkedért. Jer velem! Fittyet hányunk ennek az álarcos világnak s őszinte, természetes emberekkel vesszük körül magunkat. Olyanokkal, kik a haldokló nappal térnek nyugovóra s hajnalokor kezdik a sokkal könnyebb életüledést. Jer! Szereltek. . . .

A férfi: Igen. . . . igen. . . . az is úgy lán-goll szemeből, mikor beszélt hozzám, pedig nem szeretted. Talán a pénzvágy csillogása volt az a láng csupán. A falánk éhes pénzvágyé. Eszköze voltam a megéhezésre és meggazdagodásra, olyan szerszám, melyet használat után sutba dobnak. Hazug élvét kívánt vágytól gyötört szerelmemnek s csak a testemet, undok garasaimat akarta. . . . S te hasonlítász rá. . . . De talán jobb vagy? Ugy-e jobb vagy? . . . Mondd, hogy nem sze-reted a fizetett gyönyörök unalmát, amióta engem ismeresz! Mondd, hogy utálsz bennem ezt a mohó lázas kadavert s csak zimankót látott lelkemet szereted; te, az utak vadvirága, az emberektől le-taposott utifű, te szereted bennem a szunnyadó romlatlanságot, a féligmeddig előlt lelki fehérsé-gét, mely fényével bevilágítja a mocsarat s ki-szedeti onnét a piruló, jobb helyre kívánczó lápvirágokat, mely egyedül képes felemelni a sárból, melybe sorsod ragadozt. Mondd ezt s elmegyek veled a kevés emberlakt helyre a bol-dogságot, az igazi életet keresni. . . .

A leány: Jer. Falun boldogok leszünk!
(A cigány lány, biztatón húzza: . . . sze-retem a ruhácskádat, hisz te magad varrad. . . .)

Molter Károly.

Nox Alba.

Megáll a gép egy pillanatra

Nem csattog a pöröly.

Eláll a szó is és Urával

S magával nem pöröl.

Leszáll fehér, lágy hullámokban

A nagy, szent éjszaka . . .

Lászáll fehéren s szertefoszlik

A küzdés vérszaga.

Egy percre újra diadalt ülsz

Fájdalmas szeretet,

Sohajos csókok im érezzük

Örök Kiszzenvedtet!

Érzi ajkunk a bűnöző,

Érzi szívünk a fás . . .

Érzi, tőri ványadt valónk

Gyöttrő önvádolás:

Eljössz, megváltasz minden évben

S csak újra vétekezünk,

Nem öléésre, — ölére áll,

Vad ölére áll kezünk!

Jedlicska-Jáskara Jenő.

A képviselőházból.

Megtépázva, agyongyötörtlen jelentek meg az indennitász-lovagok a politikai harc színterén, hogy mielőtt a megbecstelenített zászlót végleg begöngyölítenék, még egy-szer csatarendbe álljanak. Érzik, tudják, hogy ez az utolsó összecsapás végzetes lesz rá-juk, hogy teljesen megsemmisítik őket, — de azért kiállnak a porondra, mert így ki-vánja az érdekek és a fejedelmi parancs.

Pénteken terjesztette a Ház elé az imdenitász a miniszterelnök. A törvény elő-betűivel (mert szerinte holt betűi is vannak a törvénynek) magyarázgatta, hogy a fel-haltalmazási javaslatot január 1-je előtt muszáj előterjeszteni. Hogy miért nem tette ezt előbb — hiszen volt reá elég ideje — arról nem beszélt. Nyakatekert okoskodással védte a maga igaztalan álláspontját. Ellenfelei jó izűt nevettek a furcsa érvelésen s bizony könnyű dolog volt a levitézlett kormányval a harcöt fölvenni.

A Justh-párt majdnem teljes számban volt jelen. A bácskaiak közül alig hiányzott valaki. Gróf Teleki Arvéd a legkorábban mutatkozott. Ezuttal már nem a 3-ik szaka-sz első sorában, Kossuth Ferenc háta mögött ült, hanem a szélsőbal első szaka-szának 2-ik padsorában; Gotthárd Sándor mellett foglalt helyet. Kissé szokatlanak tűnt neki az új helyzet, de csakhamar bele-törődött abba s mély eszmecserébe fogott agrarius elvtársával, aki az új szomszédnak természetesen megörült.

Fernbach Péter is ilyen állapotba ju-tott. Ő is elhagyta a középen volt helyét és a szélsőbal első szakaszában, a csucson ütötte fel sátorfáját. Jobbról a szabócsi fe-jedelem, Kállay Leopold, balról pedig Reock Iván, a tápéi követ udvarolt neki. A zom-bori honatya — úgy látszott — megörült a helyváltásnak; csak az bántotta, hogy nem látja legkedvesebb, nélkülözhetetlen képviselőtársát: Ertl Jánost. A hódásági kö-vet ugyanis jóideig a folyosón tartózkodott, ahol dr. Schiller Henrik, a Pester Loydd politikai főmunkatársa a belga király elha-lálózásáról szóló szenzációs hírt közölte vele.

Lovász Márton Mukits Simont, Gyel-mes Gerőt és Balogh Ernőt tüzelte a kö-zös ellenség ellen. Ezek ki is jelentették, hogy addig nem nyugszanak, míg egy-egy hűhagyott Kossuth Ferencpártit föl nem spékelnék. Balogh Ernőnek erre csakhamar

alkalma is nyílt; Justh Gyula beszéde közben ugyanis olyan közbeszólásokat tett, hogy Fernbach József, aki mamelukpárti maradt, dühösen nekiment Baloghynak, aki azonban nem hagyta magát, hanem szintén odavágott egynehány kemény meg-jegyzést. Mulatságos és pikáns volt ez a csetepaté.

Ádámovits István a néppártiak között, Lázár Pál a gyorsírók mellett, Rajk Aladár a szélsőbalon lesték a fejleményeket.

Kedden Holló Lajos indokolta meg, ismeretes indítványát, mely kimondja, hogy a Ház feliratban kéri meg a koronát, hogy az önálló nemzeti banknak 1911 január 1-re való felállításához járuljon hozzá. Az indít-ványt egyhangulag fogadták el, t. i. annyiban, amennyiben a néhány szál alkotmány-nép- és Kossuth-párti némán viselkedett a döntésnél. Ők tovább is folytatják a koalí-ció hasznos politikáját: azt az egérutat, a vézskijáratot nem torlaszolják el ily merész határozatokkal. Lányi Mór, aki újabban szurnalisztikában utazik, Lovász Márton, Teleki gróf, Fernbach Péter lelkesen tapsol-tak Hollónak. Csak Fernbach József ült egymagában, kedvetlenül. No, nem sokáig kell már ennie a képviselői kötelességtelje-sítés fanyar gyümölcsét; szerepét — ha a jelek nem csalnak — átveszi majd a le-mondott főispán.

Szerdán dőlt el Holló Lajos indítvá-nyának a sorsa, Tekintélyes többséggel fogadták el. Ehhez az eredményhez nagyban hozzájárult Bánffy felszólalása, aki szintén az önálló bank mellett tört lándzsát. A Justh-pártiak persze örültek, hogy a régi 67-es politika bajnoka mellettük foglal állást. Fern-bach Péter, Lovász testvérek, Teleki Arvéd gróf, Rajk Aladár, Lányi Mór zajosan he-lyeselték a 48-as párt egykori rettegett ellenfelét.

Karácsonyi gondolatok.

Igy karácsony táján s a szeretet szent-ünnepe az emberi lelkek fogékonyabbak a szen-vedő emberiség iránt. Ugy is kellene lenni, hogy legalább e napon ne legyenek éhezők, fázók.

A napokban egy árusiól levelezőlapokat vásároltam, karácsonyi üdvözlő lapokat. Egyiken egy szomorú, megható kép tárult elém. Egy fé-nyesen kivilágított palota ablakában egy ragyogó karácsonyfa áll; az ablak alatt két rongyos, fázó gyermek, a leányka köténye, a fiúcskának egy deszkából tákol kis kocsija rözsével telve, úgy állanak ott s vágyakozó szívvél szemlélik a karácsonyfán levő sok pompát, drágaságot. Sze-gény rőzsehordó gyermekek, úgy fáj értetek lel-kem, mert nemcsak e levelezőlapon léteztek ti; oh van az életben is sok kis társatok, akik csak messziről ismerik a karácsonyt.

A betlehemi istállóban egy gyermek szüle-tett, a szeretet és irgalom Istene. Az ő nevében ne engedjétek, hogy apró gyermekek karácsony-estéjén nélkülözzék a szeretetet, irgalmat,

Gloria in excelsis Deo!

Dr. Hannig Györgyné.

Őszi rózsák, fehér őszi rózsák . . .

Kis kertünkben most nyílnak a fehér őszi rózsák.

Halovány arcukat megcsapkodja, fehér ár-tatlan virágát megtépi a metsző őszi szél. Leve-lein fehér dér csillog. . . . Hószínű virágszirmaival csak ritkán játszadozik az aranyos, nevelő napsugár . . .

Szegény fehér őszi rózsák, ti természet mos-tohá! Ugy sajnállak, úgy bánkodom miattatok!

A ti sorsotok is hasonló az enyémmé! Csupa árnyék, csupa keserűség és csak kevés, rövidke napsugár . . .

Ha kis kertemben megsimogatom puha, meleg arcocskáidat, akaratlanul is könny szökik a szemembe.

Sajnálom a virágszálakat, sajnálom a szivemet . . .

Mindkettőnek egy a sorsa: mindkettő megelégszik egy kis verőfényvel, — azután pihenni tér örökre . . .

Verőfény volt, míg te reám mosolyogtál, míg a te kicsi szivednek világát bírtam, míg azt hittem, hogy szerelsz . . .

Mióta azonban elfordultál, szivem sorsa egy lett a fehér őszi rózsá sorsával: halovány arcát megcsapkodja, fehér ártatlan virágát letépi a metsző téli szél . . .

Pogány.

A pénzügyigazgató kinevezése. Popp György kir. pénzügyigazgató Rona Antal topolyai és Nagy Béla kulai adh. díjtalan gyakornokokat *segélydíjas* gyakornokokká nevezte ki.

Az újvidéki törvényszék köréből. Az igazságügyminiszter Szabó József újvidéki törv. jegyzőt albiróvá nevezte ki a dárdai járásbíró-ságához.

A zentai adóhivatal köréből. A pénzügyminiszter Keresztény János zentai adóh. segédet az enyingi adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

A szabadkai Kossuth-szobor javára 100 koronát adományozott báró Podmániczky Endre nagybirtokos.

Jegyzők özvegyeinek kérelme. Özv. Schverer Lajosné, özv. Zimmermán Györgyné, özv. Auer Ferencné, özv. Eichardt Károlyné, özv. Tessényi Istvánné, özv. Gyarmathy Ferencné, özv. Arnold Antalné jegyzői özvegyi nyugdíjuknak fölémelését kérték a vármegyétől, az új nyugdíj-szabályzatra való hivatkozással. A vármegye a kérelem teljesítésére jogalapot fenforogni nem látván azt elutasította.

Kegydíjak elhunyt vármegyei tisztviselői özvegyei számára. Özv. Ispánovits Imréné, özv. Weber Miklósné, özv. Heller Józsefné, özv. Jung Jánosné, özv. Burgstaller Józsefné részére 180—180 koronát, özv. Szegert Istvánné részére 96 koronát, özv. Ewinger Istvánné részére pedig 148 kor. szavazott meg a vármegye.

Új ügyvéd. Dr. Balassa Pál péterrévei ügyvédjelölt letette az ügyvédi vizsgát.

Az öszivánczi jegyző nyugdíjaztatása. Zsupánszky Lyubomir öszivánczi jegyző, a jegyzői kar egyik kiválóan képzett és az egész vármegyében közbecsülésben álló tagja, a jegyzőegylet volt ügybuzgó elnöke nyugdíjaztatása iránti kérvényt adott be a vármegyéhez. A közgyűlés méltányolva a derék férfi nagy érdemeit nyugdíját a szokatlanul magas 5087 koronában állapította meg. A nyugdíjazás február 1-én veszi kezdetét.

A Maros-csapó ref. egyház segélyt kért a vármegyétől. A közgyűlés 50 koronát utalványozott.

A vármegye segélye szegénysorsu tanulóknak. A vármegyei közgyűlés Szenn Márton és Hollósy Elemér középiskolai tanulóknak 250—250 kor. segélyt szavazott meg.

A bácsszentiváni jegyző nyugdíjaztatása. Rauschenberg Adolf bácsszentiváni jegyzőt a vármegye 2561 koronával nyugdíjazta.

Palánka község ügykezelését Radich Aladár palánkai főszolgabíró, Késmárky Endre járási számvevővel e hó 16. és 17-én vizsgálta meg s ez alkalommal a vizsgálatot teljesítő főszolgabíró — mint levelezőnk írja — úgy a községi előjárásának, mint a fogalmazó mint a segédszemélyzetnek a tapasztalt rend, tisztaság és pontosság fölött meleg szavakban fejezte ki elismerését.

Adóügykezelés. A zombori pénzügyigazgatóságnak egyik magasabb tisztviselője járta be legutóbb a községeket az adóügykezelésnek szakértői felülvizsgálata tárgyában. Felhangzott a közönség között azon óhajítás ezen alkalommal, mennyire helyes volna, ha egy-egy ilyen kiküldött látogatását a községekben dobszó újján a közönségnek közhírré tennék, hogy a helytelenül vagy tévedésből nagyobb adóval megrótt felek a tisztviselő előtt panaszait rövid uton előadhatnák, nagyon sok zaklatástól és még több fölösleges szaladgálástól és hiába való költségektől szabadulna meg a község ilyen módon, esetleges visszaélések is így hamarabb kiderülnének.

Egy jegyző özvegyének nyugdíja. Vracsarits Gerő nemrég elhunyt titeli jegyző özvegyének nyugdíját a vármegye évi 984 koronában állapította meg.

Elemi iskoláknak tanulók által való separtetése. A legutóbb körutján járt Csapó Károly, Bács-Bodrogvármegye segédtanfelügyelője éles megfigyelést sem kerülhetett el azon körülmény, hogy vannak egyes községekben iskolák, melyek tantermeit nem lehessen tudni, hogy figyelmetlenségből-e vagy takarékosági szempontból, az iskolai tanítás befejezése után iskolás gyermekek söprik. Korunkban, midőn a modern higiénia az emberiség leggyilkosabb betegsége a tüdővész ellen minden rendelkezésre álló eszközzel és móddal a legszorgosabban küzdelmet folytat, szinte feltűnő, hogy megengedik, miszerint az iskolai tantermek söprése közben, eltekintve a nagy légvonattól, a felkavart nagy porban mindenkor feltalálható gümőkör betegség csirái a különböző betegségekre anélkül is már zsenge koránál fogva érzékeny és hajlamos iskolás gyermekek szervezetebe behatolhassanak és e veszélyes és ragályos betegséget terjesztik. Kívánatos volna tehát, hogy közegészségügyi szempontból az iskolák igazgatói és iskolászeké nagybont gondot fordítsanak a tantermek alkalmas erővel való takarítására és az iskolás gyermekeket az ilyen funkcióktól eltiltsák s azt azoknak meg ne engedjék.

Szilberek község az orvosáért. Követseméltő példát adott — mint velünk közlik — Szilberek község derék, hivatása magaslatán álló képviselőtestülete, hogy miként kell egyrészt a közegészségügy érdekeit előmozdítani, másrészt pedig a törekvő, földadatát lelkiismeretesen teljesítő orvos érdemeit méltányolni. Dr. Sauer Károly, a község orvosa, a megyebeli orvosi kar köztisztviselőben álló, kiváló tagja ugyanis arra kérte a képviselőtestületet, hogy részére építessen orvosi lakot. A képviselőtestület a jogosult kérelmet teljesítette s megbizta Kohut H. kir. főmérnököt, hogy 26000 korona költséggel megfelelő tervet készítsen. A főmérnök a terv elkészítéséhez már hozzáállott s így minden jel arra vall, hogy az építkezést a tavasszal már meg is kezdik.

A bajai milliók pörben hozott táblai ítéletet a kuria helybenhagyta.

Zárlat. Tóth Ádám János zentai lakos vagyónára zárlatot rendeltek el.

Gondnokság alatt. Beer Géza topolyai és Faltum Jánosné szabadkai lakosokat elmebaj miatt gondnokság alá helyezték.

A Vörös Kereszt-egylet titeli fiókjá e hó 28-án tartja Titelen Szemző Jánosné urnó elnöklésével rendes közgyűlést, melyen a pénztárnoki állást is betöltik.

Iskolás diákok öröme. A karácsonyi vakáció megérkezett, lépten-nyomon kicsi és nagy fiú és leánysereg tűnik szembe uton-utófélen, a vonatok zsufolva vannak az iskolai szünetre hazautazó és örömmámorban uszó tanulókkal. Boldog fiatal korunk jut eszünkbe, midőn mi is örömpereve siettünk a városból vidéken lakó szüleinkhez. Igaz, hogy annak a diáklételnek is megvan magához kepest az ő nagy gondja. Örömmel végzik el a tanulmányokat s nem is gondolják, hogy ezek után kilépve az életbe, még csak akkor kezdődnek az igazi nyomasztó gondok és küzdelmek.

Ártézi kut Bácsszentivánon Bácsszentiván község elüjárósága — mint levelezőnk írja — ártézi kut asatását határozta el, ami a közegészségügy javulását nagyban előfogja mozdítani, mert az eddigi kutak nagyon salétromosak.

A zombori troubadourok nagy ejtebálja január 8-án lesz a megyeház termelében, melyeket Vojnits István alispán készséggel engedett át az egyesületnek. A bálon Dankó Lajos bajai primás játszik, a konyhát a jónévű Horvátovits Sztipó látja el. Védnök: Fernbach Péter. Diszelnökök: Vojnits István, dr. Margalits Ede, dr. Molnár Károly, Fernbach Károly, Szpudny Mátyás, Henneberg Sándor, dr. Falcione Árpád, Buday Gerő. Tiszteltelnök: Dungyverszky György, dr. Pastrovits János, Prokópy Imre, Szántó Károly, dr. Zátonyi Dezső, Mathovits Béla, lovag Santelli Ilalo, dr. Késmárky Béla. Rendező bizottság: dr. Henneberg Géza elnök, dr. Szondy István társelnök. Konyovits Antal, Szűcs László, dr. Karácson Gyula, Rajháthy László, Kovács Antal al-elnökök. Klemm Gyula főtitkár, dr. Weszelovsyk József, dr. Willmann Mátyás, Margalits István Lajos, dr. Moldován Lajos titkárok. Tantner Ottó főpénztáros, Tomcsányi Aladár főellenőr, Alföldi László, Gruda Pál, Hermecz Ferenc, Marschall Béla pénztárosok. Arnold Sándor főjegyző, Butkovits Antal, Mayer Jenő, Csávosi László, Preszly István, dr. Hernády Lajos jegyzők. Jelich Mihály, Csávosi Sándor ellenőrök. Raisz Sándor cigányvajda, Karsay Elemér háznagy. Ezenkívül száz tagu bizottságot is választottak.

Az Óbecsei Népegyelet február elején nagyszabású estélyt rendez. A választmánya már megalakította a rendező bizottságot.

Sajkáslak község küldöttsége járt el szerdán, Ivencz Frigyes jegyző vezetésével a földmivélsügyi miniszteriumban, ahol a község határában levő s a kincstár tulajdonát képező szigeti földterületnek legeltetési célokra való átengedését kérték. Biztató választ kaptak s így a 6 tagu küldöttség, mely a képviselőház érdekes ülését is végighallgatta, megelégedetten távozott.

A palánkai községi tisztviselői fizetése emelése. Palánkai tudósítónk írja, hogy az ottani képviselőtestület e hó 21-én tartandó rendkívüli közgyűlésében fogja megállapítani a községi tisztviselői részére az 1909. évre kilátásba helyezett drágasági pótlékát. Minthogy a képviselő testület Wölfl Péter községi aljegyző részére a folyó évre 400 korona drágasági pótlékot utalványozott, biztosra vehető, hogy a többi tisztviselők kérelme is méltányos eredménnyel fog járni. Mint már lapunkban említettük, nevezett község a jövő évtől kezdve tetemesen fel fogja emelni tisztviselőinek fizetését, úgy hogy azoknak tisztességes és társadalmi állásukhoz mért megélhetése biztosítható. Hol maradtak a többi községek? Különösen azok, a melyek a fáradtságos munkától görnyedő tisztviselői kérelmét következetesen és a legnagyobb nemtorádómsággal elutasítják. Talán a jó lstenre bízzák ezen jobb sorsra érdemes társadalmi osztálynak sanyaru sorsát?

A Mosztanga-társulat új jegyzője. Diks Lajos dunabökényi jegyzőt — kit állásától 1907. évben felülgessziettek, de az ellene lefolytatott vizsgálat eredménye alapján ez évi augusztus hó folyamán a lakosság általános örömeire újból visszahelyezték, — mint levelezőnk írja — a napokban választották meg az ottani »Mosztanga«-társulat jegyzőjévé s részére évi 400 korona fizetődíjat szavaztak meg. A »Mosztanga«-társulat amelynek tagjait jobbra az ottani értelmesebb szabadkai képezik, ezzel is mintegy dokumentálni kívánják, hogy a nevezett jegyző ellen annak idején tett feljelentés nem volt egyéb indokolatlan bosszúnál.

A D. M. K. E. palánkai fiókjá a tél beálltával vasárnaponként közmivélsődési estélyek rendez. E hó 19-én tartott közmivélsődési est programja — mint levelezőnk írja — a következő volt: »Kincses Lázár leánya« költemény Kiss Józseftől, melyet Eisenhut Juliska szavalt el háttal. A »Vág folyó vidéke« veffített képekkel lett bemutatva s a magyarázó felolvasást Zakkay Aladár polgáriiskolai igazgató teljesítette a töle megszokott könnyen érthető módon. »Magyar románc« Huber Károlytól, zongorán előadta Dánát Ilonka, ki a közönség elismerését teljes mértékben kiérdemelte. Az ily előadások esti 5 órakor kezdődnek s csekély 10 fillér beléptidj mellett tartainak meg.

Műkiállítás Palánkán. Néhaj Eisenhut Ferenc festőművésznek Palánka hírneves szülőlté- nek festményeiből a palánkaiak a karácsonyi ünnepek alatt kiállítást rendeznek, melynek megtekintése iránt általános érdeklődés tapasztalható.

A Palánkán épült két új óvoda építkezési munkálatainak hatósági felülvizsgálata e hó 9-én ejtetett meg Lánckhor Antal vármegyei főjegyző elnöklete alatt és Sztankovits György műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke, mint szakértő által megtartott felülvizsgálaton. A bizottság az építkezést minden tekintetben a legnagyobb rendben találta s minthogy a tervek szerint előirt munkálatok teljesítettek, az újépületeket hivatásuknak átadta.

Újvidék virilistái a jövő évre a következők: Dungyverszky Lázár 23902-25, dr. Adamovich István 4705-56*, Nikolics István 3121*, Szlávi János 2893-30*, Rakics Péter 2883-50, Altvirth József 2849-56, dr. Gavanszki Tivadar 2701-86*, dr. Gsircs A. Milán 2656-22*, Kron Károly 2571-39, Jerkovics János 2523, Ditzgen Gábor 2483-20*, Radovanovics György 2482-56, Peics Péter 2467-90, Jeltics Döme 2166-05, dr. Kassovitz Armin 2151-14*, Bauer Gyula 2138-25, Macsvanszky Pál 2026* dr. Horváth Géza 1955-32*, Ernst József 1937-62, Brunner Ede (s neje) 1868-80, dr. Kleiszner Gusztáv 1859-96*, Fürst János 1854-24, Dr. Gál Ödön 1850-50*, Kleincsek József 1755-56, Jankovics Dusan 1746-87, dr. Oiner Mót 1723-72*, dr. Ámon Pál 1723-20*, Schuber Rezső 1685-04, Roth Vilmos 1664-01, Dr. Leitner Benő 1657-40*, Dr. Kondorossy Döme 1647-42, Mijatovics Milos 1590-64, Dr. Balla Aladár 1586-36*, Georgievics János 1558-64, Fischer Sándor 1530-76, Dr. Kemény Soma 1529-36, Adamovich Sándor 1527-65, Mayer Imre 1502-55, Dr. Polih Mihály 1477-24*, Grossinger János 1459-10*, Dr. Davidovacz Milán 1454-04*, Kron Richard 1446-85* korona.

A *gal jegyzettek adója a törvény értelmében kétszeresen van számítva.

A Bácsalmási Dalárda e hó 31-én nagyobbszabású Szilveszterestélyt rendez.

Villanyvilágítás Bácsszentivánon. A bácsszentiváni villanyvilágítást e hó 23-án adták át a rendes üzemnek.

Uj vasuti terv a megye határán. A kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott *Hermán* Dénes földbirtokos halasi lakosnak a magyar kir. államvasutak Kecskemét felső, esetleg Kecskemét alsó pályaudvar állomásától, Törökfa, Matkó, Szabadjakabszállás, Orgován, Tolvajos, Páhi, Kaskantyú és Czebe-pusztákon, illetve községeken át a m. kir. államvasutak Kiskőrös állomásáig, továbbá Szabadjakabszállástól Bugac, Zöldhalom, Bócsa, Prónaifalva és Pirtópusztákon és községeken át a magyar kir. áll. vasutak *Kiskunhalas* állomásáig, végül Kiskunhalas állomástól a m. kir. államvasutak Szeged állomásáig vezetendő rendes, esetleg keskeny nyomtávú helyiérdekű vasutvonalra. Ez a vasuti terv, mely szoros forgalmi kapcsolatban állana a *halas-regőcei* vasutal, megyénket közelről érinti.

Uj cégek. Bács megyében újabb eme cégalakulások történtek:

Szabadka. Kovács Imre (A főtelepet Budapestre helyezte át. Szabadkán ezentúl csak fióktelep van.)

Szabadka. Magyar Huskiviteli R. T. (Hartman Rafael helyébe Schreyer Lajos lett igazgatósági tag.)

Zenta. Kohn testvérek tollkereskedők. (Tulajdonosok Kohn Sámuel és Kohn Áron bajai lakosok.)

Baja. Sonnenschein M. Gyula bor- és sörkereskedő.

Zenta. Pollitzer Sándor könyv-, papirkereskedő és nyomdatulajdonos.

Zombor. Gombos és társa bankbizományi és kereskedelmi ügynökség. (Goldstein Albert kilépett a cégből.)

Kula. Pollák Jakab és tsai. (Nagel Ede kiltag 9000 kor. betétjével kilépett a cégből.)

Ada. Gyorgyevits és Szmitnyánszky fűszerkereskedése.

Sajkásszentiván Schlesinger F. és M. takarmánykereskedők. (Tulajdonosok Schlesinger Ferdinánd és Sch. Mór.)

Futak. Futaki Hitelszövetkezet mint az O. K. H. tagja. Igazgatók: Kopp István, Reich József, Zsivanec Milán, Breuner Mihály, Bárth István, Vanyek Jakab, Kovács Péter, Heitrich János, Reither József, Kühn Mihály és Stutz Konrád, az Országos Központi Hitelszövetkezet által pedig Eördögh Elemér neveztetett ki, kik mindannyian cégjegyzési jogosultsággal is fel vannak ruházva.

Külön vonatok karácsonyra. A karácsonyi ünnepek alkalmából várható erős személyforgalom akadálytalan és rendes lebonyolítása, valamint az utazó közönség kényelme érdekében a Máv. igazgatósága a rendes személyszállító vonatokon kívül külön vonatokot állít be a fővonalakon. Ujvidékről Budapestig f. dec. 23, 24, 25, 26, 27-én és 1910. év január 2. és 3-án I. II. és III. oszt. kocsiikkal külön személyvonat közlekedik, amely Ujvidékről indul d. e. 10.5 órakor és Budapestre K. p. u. érkezik este 6.20 órakor, Budapestről Szabadkára dec. 22, 23, és jan. 2-án este 9 órakor 50 perckor szintén I. II. III. oszt. kocsiikkal külön személyvonat indul, mely Szabadkára érkezik hajnali 3 óra 30 perckor.

Macska történet. Özv. Dunojlovics Jánosné hercegszántói lakosné — mint levelezőnk írja — házi macskáját öibe tartva, simogatta azt. Midőn egyszerre csak a dédelgetett állat megdöngölte a dolgot, egyet ugrott és az asszony-ság jobb keze szírárt erősen megkarmolta. Ez csak mindennapi történet volna eddig, de a karmolás helyén súlyos gyulladás támadt s mármár vérmérgezés fenyegette az életet, midőn is orvosi segélyért folyamodott, aminek sikerült az életveszélyes betegség továbbterjedését megakadályozni és életben megtartani az asszony-ságot; így is hetekig kellett annak munkaképtelen állapotban óriási fájdalmakat szenvednie. Nem lehet eléggé rosszalni a nagyközönség azon helytelen szokását, hogy a tulhajtott jóindulatból, melyel némelyek az állatok iránt viseltetnek, a macskákat, továbbá a házi kutyákat, különösen az ugynevezett öleket, folytonosan becézgetik, öibe veszik és simogatják. Ezekből, nem is sejtik, mennyi ártalmas betegség származhat az emberekre, főleg a betegség mindenféle neme iránt kiválóan érzékeny gyermekekre. Az élősdű állatok és férgek, kivált a pántlikagilisztát terjesztő férgek álcái, ugyanis a kutya és macska beleiből köhögés, hányás folytán az illető állat szervezetéből az állat szájába és a külső levegőre jutnak. Az állat szokása, hogy önmagát tisztogatja és nyalogatja. Eközben a férgek csirái az állat külső

szőrzetére kerülnek. Ha most mi az ilyen állapot, melynek mindegyikében a fentemlített férgek többé-kevésbé megvannak, simogatjuk és kezünkkel szórakozásból is szájunkhoz nyulunk, az illető férgeket megszerezzük magunknak és észrevétlenül is betegséget és férgeket adoptálunk testünkbe. Óvakodjunk tehát a macskák és kutyák simogatásától és azoknak tulságos becézgetéseitől.

Gazdátlan nyeremények. A legutóbb kiadott hivatatos kimutatás szerint a Józsvirsorsjegyeknél több mint 32000 olyan nyeremény van, amelyért még nem jelentkeztek, nyilván azért, mert e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van huzva. Így van ez a többi sorsjegyeknél is és mivel ezek a nyeremények bizonyos idő múlva elévülnek, mondhatni, hogy sok millióra menő vagyton pusztul el azért, mert a sorsjegybirtokosok nem elég gondosak és nem járhatnak megbízható sorsolási lapot. Ennélfogva akinek sorsjegyei és más értékpapirjai vannak, az ne mulassa el, hogy előfizessen a Pénzügyi Hírlapra, amelynek sorsolási mellékletét, a Pénzügyi Utmutatót a magy. kir. belügyminiszter, mint teljesen megbízható szak-közlönyt, — a m. kir. pénzügyminiszter pedig mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közlönyt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapják a Pénzügyi és Tőzsdei Évkönyvet, amely értékpapírbirtokosokra fontos tudnivalókon kívül tartalmazza a kezdettől fogva kihuzott, de kifizetés végett még be nem mutatott összes sorsjegyek és más értékpapírok jegyzékét, úgy, hogy abból mindenki maga is meggyőződhetik, hogy vajon sorsjegye ki van-e már huzva, vagy nem. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára egy esztendőre az összes mellékletekkel együtt 8 korona, mely összeg legcélszerűbben postautalvánnyal küldendő be a kiadóhivatalba: VII., Rákóczi-ut 44. szám alá.

A megsemmisített palánkai főszoigabiróválasztás.

Nyilatkozat.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága által a folyó év tavaszi mezejett azon választásokat, amelyekkel *Radics* Aladár palánkai főszoigabiró, *Trenka* Kálmán zsabylai szolgabiró és *Berstyánszky* Miklós topolyai szolgabiró lett megválasztva, a m. kir. közigazgatási bíróság alaki hibák és a kandidáló bizottság szabályellenes megalakítása miatt megsemmisítette s így ezen megüresedett állásokra új választás fog megtartatni.

Nem mulasztjuk el itt megemlíteni azon le-sújtó hatást, amelyet *Radics* Aladár palánkai főszoigabiró megválasztásának megsemmisítése a palánkai járásban keltett. Az ifju főszoigabiró rövid, alig néhány havi működése dacára is már nemcsak alantóságainak és hivataltársainak igaz ragszkodását szeretetét szerezte meg, de vasszorgalma, ügyes tapintata és főleg lebilincselő elő-zékeny modora és a járás érdekében kifejtett al-dásos ténykedése által a járás közönségének osztatlan elismerését és tiszteletét nyerte el. Esetleges távozása tehát nemcsak szomorúsággal töltendi el járásának községet, de végeredményében nagy veszteséget is jelent, mert közhasznú működésétől még sokat várt a járás és különösen annak tisztviselői kara, kiknek anyagi jólétét mindenkor szíven viselte s kiknek feláldozó munkaságát a legnagyobb elismeréssel honorálta. Hisz-szük és reméljük, hogy a palánkaiak aggodalma még korai, miután *Radics* Aladár multja elég gar-antia arra, hogy a mértékadó körök számolva a helyzettel és körülményekkel, valamint a közóhaj megnyilvánulásával, minden bizonnal újból meg-választják ez állásra, amelyre minden tekintetben méltónak bizonyult és amelyet önhibáján kívül kellett elvesztenie.

Palánka, 1909. dec. 22-én.

Egy megyebizottsági tag.

KÖZGAZDASÁG.

Szabadkai gazdasági egyletté alakult az ottani gazdakör. E bejelentést a földmívelési miniszter tudomásul vette.

Lépfene Bács megyében. A megyében legutóbb *Hódságon* és *Kátyon* lépfenét állapítottak meg.

Rühkór a megyében. *Bács Vepárd* és *Ószivácz* községekben fellépett a rühkór.

A fejésről. Némely vidéken szárazon, másutt meg mosott és még nedvesen álló tőgyvel fejk a teheneket — s mindegyik tábor a maga módszerét tartja jobbnak. A nedves fejésnek biztos hátránya, hogy e módszer mellett a tej könnyen elpiszkosodik. A tudományos körök, szakértők és *Hogelund* is — emberi táplálkozásra csak a száraz tejet tartják alkalmasnak.

Mikor itassunk? Legcélszerűbb akkor itatni, ha az állatok az első etelési porciót meg-elették; itatás után adjuk azután a löbbit. Ha ned-ves eledelket is etetünk, azokat bocsássuk előre és utána itatva, adjuk a száraz takarmányt és nem megfordítva, mert akkor túl sok víz kerül a szervezetbe.

A bajai gabonapiac. *Baja* dec. 18. A gabonaforgalom az utóbbi időben megcsappant. A folytonos esőzéstől járhatatlan utak miatt a vidékről való behozatal a minimumig redukálódott. Az árak budapesti paritáson felül állanak.

A kerti permetezőcsövek eltartása. Valamely gummicső tartósságát nagyban növel-hejük, ha azt helyesen kezeljük. A csövet használat után nem szabad felagatni. Jobb, ha a csövet egy kosárba helyezzük el összegöngyöltve. Ilyen esetben legalább nem törik meg.

A centrifuga iszap megsemmisítése, a sovány tejnek és savónak forralás után való felhasználása. A földmívelésügyi minisz-ter legutóbb kiadott körrendeletében újabb intéz-keéseket tartalmaz a gümőkór terjedése ellen. Elrendeli ugyanis, hogy a tejnek gépekkel történő lefőlözése alkalmával a gép dobjában visszamaradt u. n. centrifuga iszap valamint a főlözögép dob-jának kiöblítésére és a gép alkotórészeinek meg-tisztítására használt mosogatóvíz — mely mind nagyszámban tartalmazhatja a gümőkór bakteriu-mait — tűz által megsemmisítendőik illetve a víz akkép vezetendő el, hogy az sem emberi ivásra, sem állatok itatására szolgáló vizet megne fertőz-hesse. Amennyiben a mosogató víz ily módon való elvezetése vagy a centrifuga iszap elégetése nehézségbe ütköznék azokat elásás után kell megsemmisíteni. Felhívja a miniszter a figyelmet a lefőlözött u. n. sovány teje és savóra melyek szintén közvetíthetik a gümőkóros fertőzést s hogy ily tejtermékeket nyersállapotban se ne fo-gyasszunk se azokat nyersállapotban ne etessük fel, mert az veszéllyel jár. E célból ajánlja a tej-gazdaságok, tejcsarnokok, tejszövetkezetek s tej-szövetkezeti központoknak, hogy a lefőlözött tejet és savót csakis felforralás után hozzák forgalomba. Felhívja végül a miniszter a hatóságok valamint állatorvosok figyelmét, hogy e rendelkezés pontos megtartását szigoruan ellenőrizzék.

Szerkesztői üzenetek.

Levelező, Hercegszántó. Ismételtlen kérjük, hogy értesítéseit valamivel korábban sziveskedjék beküldeni.

Levelező, Titel. Ugy van amint írja. Hiszen az illető még élt amikor mi a jelzett irányban intézkedtünk. Egyébként még nem tértünk fölőtte napirendre.

Ifj. N. P., Jánoshalma. Köszönjük.

Dr. H. D., Kula. Köszönet a szives felvilágosításért.

M. Zs., Cservenka. Köszönjük.

P. S., Szenttamás. Önnek és megbízójának kö-szönetet mondunk a gyors intézkedésért.

Postahivatal Bácsszentiván. Köszönjük a fel-világosítást kérjük megírni, hogy kinek a nevére küldjük.

Levelező Topolya. Néhány nap múlva elintézzük. Köszönet a kérelem gyors teljesítéséért.

E. A. Ada. Köszönjük.

Dr. F. A. Vepárd. Köszönjük.

Ifj. Sz. L. Baja. A kimerítő és gyors értesítésért köszönet.

Dr. B. I. Martonos. Köszönjük.

H. T. Zenta. Nem lehet.

L. H. Szabadka. Legkésőbb jan. 10-én.

R. E. Bácsalmás. Köszönjük.

E. B. Zombor. Egyelőre nem lehet.

M. R. J. Bezdán. A jövő számban adjuk le.

M. F. Bezdán. Délután fél 3-ig várta önt a jelzett helyen.

I. F. Sajkáslak. D. I. csak másnap volt található, s így a távirati választ csak elkésve adhattuk meg. A poli-tikai válság ideje alatt egyik se fogad.

Militics. Ilyen ügybe nem avatkozunk. Az alispán és a főszoigabiró jöghörbe vag.

Dr. H. Gy.-né Bács. Köszönet a szives felvilágosításért.

Pax. Köszönjük. Szívesen vesszük mindenkor.

H t, Jánoshalma. Jámor Pál (Hiador), a kitiűnő író s poéta tényleg Jánoshalmán plebánoskodott, még pedig — a monográfia adatni szerint — 1844-ben.

„A tekintély és az alsó néposztály.” Egyik közelebbi számunkban közöljük.

W. R. Hódság. Mielőbb sorra kerül.

J. J. J. Zenta. Mielőbb közöljük. További munkaságát szívesen vesszük.

Ifj. A. J. Csantavér. Az egyik kérdésre szerdán levélben válaszoltunk; a másikra itt adjuk a választ: A községi és körjegyzők réssére a 126000—1902. számú B. M. rendelettel kiadott „Ügyviteli szabályzat IV. fejezet 79. § szerint a képviselőtestületi jegyzőkönyvek szerkesztésére az alábbi szabályok irányadók:

„A jegyzőkönyv a gyűlés helyének és idejének pontos megjelölésével kezdődik. Ezután következik az elnök megnevezése és a gyűlésen jelen voltak neveinek felsorolása, majd annak megemlítése, hogy a gyűlés szabályszerű egybehívása megállapított, továbbá az elnöknek a gyűlés megnyitására és a hitelesítők felkérésére vonatkozó nyilatkozata.

Ezután következnek a tárgyalás sorrendjében tartott határozatok.

Ebből nyilvánvaló, hogy a képv. testületi közgyűlés elnöke a hitelesítőket a gyűlés megnyitása után, tehát a gyűlés elején kéri fel a hitelesítésre s hogy a hitelesítőket nem a képviselőket nevezik ki, hanem az elnök kéri fel.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 42-ik évfolyamba hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat is, minden kétséget kizárólag a legsokoldalúbb és legértelmesebb szőlészeti újság, mely minden más szőlészeti szaklap olvasását fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítők, de különös súlyt helyez a tudósításokra is, a miben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségének kezére.

Minden előfizető évenként legalább két nagy színes műmellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj híu képét, a lap kéthetes ingyenes melléklete

a „Gazdasági Tanácsadó“

Laptulajdonos: **Baross Károly örököse.** Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Drucker Jenő.**

A lap előfizetési ára: 1 évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor. 1/4 évre 3 kor.

Mutatószámot 3 héten át szívesen küld a Borászati Lapok kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

Bérlő: **Sárközi Béa.**

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitiűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

Fiu internátus Budapesten.

Folyó évi szeptember hó 1-én

fiu internátust

nyitottam.

Budapest, VI. Eötvös-utca 37. sz.

alatt, tehát a főváros legcsendesebb helyén, mely több gymnásium, reál és kereskedelmi iskola közvetlen közelében van.

Intézetem a családi jellegű alapul — ezért csak korlátozott számú növendéket veszek fel — de ezen családi otthonban egyszersmind a rendszeres oktatást is nyerek a növendékek. A délelőtti iskolában töltik, délután pedig az ezen célra már szerződött tanerők vezetése mellett és saját állandó felügyeletem alatt tanulnak otthon.

Az iskolával állandó érintkezésben állok, hogy a növendékek előmenetelét ellenőrizhessem.

A teljes ellátás jó és egészséges voltáért a legmesszebbmenő felelősséget vállalom.

Mindezért mérsékelt díjazást számítok.

Felvilágosítással és kívánatra legjobb referenciákkal bármikor szívesen szolgállok.

Vári Jenő

középiskolai mennyiségű, természet- tan tanára, az intézet tulajdonosa.

Szives tudomásul!!

Gyártmányaink, a világhírű eredeti »Ottó«-motorok szélesebb körben való megismertetése és terjesztése céljából **Ujvidéken, Temerini-utca 1. szám alatt**

fióktelepet

létesítünk, mely ugy saját gyártmányu eredeti »Ottó«-motorainkat, szivógázra, benzinre, valamint magasnyomású négy-ütemű nyorsolajmotorokat és benzinlokomobilokat fog szállítani.

Hogy vevőinket teljesen és tökéletesen kielégithessük, ügykörünkbe felvettük minden a technikai szakba vágó áru szállítását és azon leszünk, hogy régi jó hírnevünket kifogástalan szállításainkkal továbbra is fentartsuk.

Szállítunk:

Eredeti „Ottó“ világítógáz-, benzin- és szivógáz-motorokat.

Nyersolajmotorokat négyütemű magasnyomású, tehát gyújtás nélküli.

Famegmunkáló gépeket asztalosok számára, mint különlegesség **hordódonga** gyártására szükséges gépeket, valamint **kerékküllő** készítésére szükséges gépeket.

Benzinlokomobilokat eredeti »Ottó« eséplők hajtására.

Világítókoscsikat mozgósínházak számára.

Szivattyukat.

Szijákat.

Kenőolajakat motorok, gőzgépek és transzmissiók számára stb.

3—2

Nagybecsü pártfogását kéri kiváló tisztelettel

LANGEN és WOLF motorgyár

Ujvidéki fióktelepe, Temerini-utca 1. szám.

Ajánlok

jó minőségű

uj diót100 kilógrammonként 42 koronáért, ab hajó vagy vasut **Mohács.****EHRENFELD ANTAL**

fűszernagykereskedő

Mohácson.**HIVATALOS**

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnők**BUDAPEST,**
VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmezei Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Fűszerkereskedőknek ajánlok

I-a mézes Carobit100 kilógrammonként **21****koronáért** ab hajó vagyvasut **Mohács.****EHRENFELD ANTAL**

fűszernagykereskedő

Mohácson.**Tizenegy illusztrált folyóirat**kölcson előfizetésben **csak 30 fillér.****Kölcson könyvtár**

havi előfizetésre.

A vidék részére külön kedvező feltételek. Felvilágosítást nyújt

Első

Budapesti Családi Olvasókör

Budapest, Eötvös-u. 37.

Tokaji bortermelők társasága r.-t. Tokaj.

Ajánlja hamisítatlan, zamatos, tisztán kezelt

szamorodni és aszaborait,

melyek állami felügyelet alatt állanak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

20 palack 0.7 lit. 1904. évi tokaji szomorodni bor 33.— K.

12 palack 0.5 lit. 1904. évi tokaji 2 putt. aszabor 37.20 K.

és pedig:
20 10 p. 0.7 lit. 1904. évi szam. bor } 47.50 K.
10 p. 0.5 l. 1904. évi 2 putt. aszu „ }és pedig:
20 10 p. 0.7 lit. 1901. évi szam. bor } 63.— K.
10 p. 0.5 l. 1901. évi 4 putt. aszu „ }**Hordóban:**

60 liter 1908. évi tokaji asztali bor 54.— K.

60 „ 1907. „ „ pecsenye „ 66.— K.

60 „ 1904. „ „ szam. „ 81.— K.

60 „ 1901. „ „ „ „ 126.— K.

30 „ 1904. „ „ 2 putt. aszu „ 120.— K.

30 „ 1901. „ „ 4 „ „ 150.— K.

Csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasuti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

4370/1909.

Pályázati hirdetmény.**Zsabyla** községnél ujonnan rendszerezített és előleges havi részletekben a községi közpénztárból kiutalványozandó évi 1600 korona törzsfizetéssel és 400 korona lakbérrel javadalmazott községi**segédjegyzői állásra**

pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni szándékozókot, hogy minőségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket 1910. évi **január hó 20-ig** hozzám annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás napjának kitűzése iránt később fogok intézkedni.

A szerb nyelv tudása megkívántatik.

Zsabyla, 1909. december 10.

Főszolgabíró szabadságon:

Trenka Kálmán,
szolgabíró.

3—2

Bácsmezei földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt****földrajzomra,**melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémét, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.**

A magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének képviselete:

Guba és Fazekas, Szabadka.

Ajánlja Kühne-féle »Campbell« altalajtömörítőit, »Atom« porszívó gépeit, »Millenium« fűkaszaló és aratógépeit, »Massey Harris« legkitűnőbb szerkezetű amerikai kéveköto aratógépeit.

Szénagyűjtő gépeket egészen acélból, **amerikai tárcsás boronákat, benzinmotorokat** és Geyer-féle **nyerszója-motorokat**, kedvező felételek mellett.**Állandó gépkiallítás!****Állandó gépkiallítás!**

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegye legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A. BÁCSMEGYE

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 héttig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körút 2. szám
alatt van.

Hoffman Mihály Özvegye = Lakásberendezési vállalata = SZABADKÁN.

Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

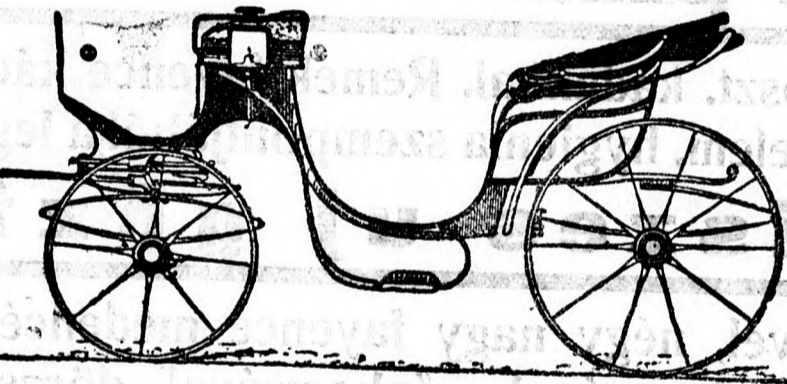
SZEGED,

Boldogasszony-sugárút 58. szám.

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becsérése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKAN
VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kör igényeinek teljesen megfelelő

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi **országos kiállításon** ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.** Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek. **Képes árjegyzék ingyen.**
Átalakításokat jutányosan készítek.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és diszítési műintézet

BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM.

Elvállalunk mindenféle **festészeti, mázóási és kárpitozási** (tapeta) diszító munkálatokat, a legmodernebb kivitelben, **kastélyok, villák** és **lakások** számára. — **Kávéházak és éttermek** diszítése tekintetében szak-

ismeretünk különleges. A főváros legnagyobb kávéházainak diszítési munkálatait a mi cégünk végzi. — A **Nemzeti Szalon** és a **Szent-István-Társulat** termeit is mi diszítettük.

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.

A városi ártézi fürdő és hidegvizgyógyintézet

Ujvidéken, a Rákóczi Ferencz-uton

Vasárnap, 1910. január hó 2-án

nyílik meg.

A város tulajdonát képező diszes új fürdőpalota. A messze vidéken nagyhirű és **gyógyhatásáért ezrek által legjobbnak elismert radioaktiv jódtartalmu gyógyviz.** **Hankó Vilmos dr.** chemiai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Balneologiai értesítő szerkesztője, **Wartha Vince,** miniszteri tanácsos, műegyetemi tanár és **Grittner Albert,** a Magyar Királyi Államvasutak labororiumának vezető-vegyésze által a

a Ilpki fürdő vizénél „tetemesen dusabb jódtartalmunak“

elismert viz. **Köszvény, csusz, ischiász, görvély, idegbaj, sápkór, vesebaj** stb. betegségek gyógyítására ezrek által kipróbált és legjobbnak talált gyógyviz.

50 pazar kádfürő helyiség.

Luxus, I. és II. oszt. kádakkal. Remek fayence kádak. Minden kádnál külön zuhany. A kényelem, hygienia szempontjából a legmodernebbül felszerelve.

Diszes új gőzfürdő

54 öltözőfülkével, négy nagy fayence medencével, legkülönfélébb zuhanók. Száraz légkamrával, gőzkamrával, dörzsölő helyiséggel. Mindeütt a legnagyobb kényelem. Külön fodrászterem. Pihenőterem. Olvasóterem. Vizsgázott fővárosi masseurök és masseurnők. Szerda délelőtt és szombat délután női gőzfürdő. Pedicure, Manicure.

Modern, tökéletes és a városban egyedülálló, fényüzéssel felszerelt

hidegvizgyógyintézet.

Összes hidegvizgyógymódok. Szénsavas fürdők. Iszap. Franzensbadi és pöstyényi iszap- és móórfürdő. Gyógymassege minden fajtája és vibrációs massage. Radiogen ivókurák és fürdők, fangoborogatások. Részletes meleg és forró légfürdők. Nap- és légfürdő. Homokfürdő. A fürdőben elegáns vendéglői helyiség van, hol mindenkor a legizletesebb **étek, pompás italok** kaphatók.

Rendkívül elegáns vendégszobák a fürdőépületben.

A fürdőben állandó fürdőorvos van. Telefon : 264. szám.

Automobiljárat a fürdőhöz. Kombinált olcsó árak.

Diszes prospektust ingyen küld

Bővebbet a külön Falragaszok.

A fürdőigazgatóság.